

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

ANADOLU GÜZEL SANATLAR ve SPOR LİSELERİ MÜZİK BÖLÜMÜ
12. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN BİREYSEL SES EĞİTİMİ DERSİNDE
KARŞILAŞTIKLARI ZORLUKLAR
ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Hasan MUSTAN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman
Yrd. Doç. Dr. SEMA SEVİNÇ

Konya–2010

T. C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü
BİLİMSEL ETİK SAYFASI

Adı Soyadı: Hasan MUSTAN

Numarası: 075217011003

Ana Bilim / Bilim Dalı: GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
MÜZİK EĞİTİMİ

Programı: Tezli Yüksek Lisans Doktora

Tezin Adı: ANADOLU GÜZEL SANATLAR ve SPOR LİSELERİ MÜZİK BÖLÜMÜ
12. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN BİREYSEL SES EĞİTİMİ DERSİNDE
KARŞILAŞTIKLARI ZORLUKLAR ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Bu tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

..../..../2010

Hasan MUSTAN

T. C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü
YÜKSEK LİSANS TEZİ KABUL FORMU

Öğrencinin

Adı Soyadı: Hasan MUSTAN

Numarası: 075217011003

Ana Bilim / Bilim Dalı: GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
MÜZİK EĞİTİMİ

Programı: Tezli Yüksek Lisans

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Sema SEVİNÇ

Tezin Adı: ANADOLU GÜZEL SANATLAR ve SPOR LİSELERİ
MÜZİK BÖLÜMÜ 12. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN BİREYSEL SES EĞİTİMİ
DERSİNDE KARŞILAŞTIKLARI ZORLUKLAR ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Yukarıda adı geçen öğrenci tarafından hazırlanan “ANADOLU GÜZEL SANATLAR ve SPOR LİSELERİ MÜZİK BÖLÜMÜ 12. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN BİREYSEL SES EĞİTİMİ DERSİNDE KARŞILAŞTIKLARI ZORLUKLAR ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA” başlıklı bu çalışma 19/08/2010 Tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği/oyçokluğu ile başarılı bulunarak, jürimiz tarafından yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Ünvanı, Adı Soyadı	Danışman ve Üyeler	İmza
Yrd. Doç. Dr. Sema SEVİNÇ	Danışman	
Doç. Dr. Nalan YİĞİT	Üye	
Yrd. Doç. Dr. Serdar ÇAKIRER	Üye	

TEŞEKKÜR

Öncelikle, araştırmam boyunca ilgi ve desteğini benden esirgemeyen, Kıymetli görüş ve önerilerini aldığım tez danıőmanım Yrd. Doç. Dr. Sema SEVİNÇ baőtta olmak üzere, deneyimlerinden ve görüőlerinden yararlandığım Yrd. Doç. Dr. Banu YAMAN' a, verdiği değerli bilgilerle ve engin tecrübeleriyle araştırmama yön veren Prof. Dr. Mustafa YURDAKUL' a, eğitimim süresince bana destek olan ve bilgilerini esirgemeyen tüm Bireysel Ses Eğitimi dersi öğretmenlerime, her zaman yanımda olan aileme, eőime ve dostlarıma, en içten teőekkürlerimi, sevgi ve saygılarımı sunuyorum.

Hasan MUSTAN

T. C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

Adı Soyadı: HASAN MUSTAN

Numarası: 075217011003

Ana Bilim / Bilim Dalı: GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
MÜZİK EĞİTİMİ

Programı: Tezli Yüksek Lisans Doktora

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Sema SEVİNÇ

Tezin Adı: **ANADOLU GÜZEL SANATLAR ve SPOR LİSELERİ MÜZİK
BÖLÜMÜ 12. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN BİREYSEL SES EĞİTİMİ
DERSİNDE KARŞILAŞTIKLARI ZORLUKLAR ÜZERİNE BİR
ARAŞTIRMA**

Öğrencinin

ÖZET

Bu çalışma İç Anadolu Bölgesi'ndeki Anadolu Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri'nde "Bireysel Ses Eğitimi" derslerinde karşılaşılan zorlukları saptamak ve bu sorunları gidermeye yönelik çözüm önerileri geliştirmek amacıyla yapılmıştır.

Araştırmada, durum tespitine yönelik tarama modeli esas alınmış, nitel araştırma yöntemlerinden yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. İlgili Anadolu Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinden üç adet örneklem alınmıştır. Araştırmada, görüşme için, amaçlar doğrultusunda araştırmacı tarafından hazırlanmış, açık ve kapalı uçlu sorulardan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmış ve dört öğretmene uygulanmıştır. Öğrenciler için hazırlanan

anketlerde ise öğrencilerin görüş ve düşüncelerini almak ve karşılaştıkları zorlukları saptamak amacı ile 16 seçmeli soru hazırlanmıştır.

Öğrencilere uygulanan ankette toplanan tüm veriler, frekans (f) ve yüzde (%) dağılım tablosu şeklinde sayısal verilere dönüştürülmüştür. Elde edilen bulgular önce çizelgeler halinde verilmiş ve her çizelgede açıklamalarla gerekli yorumlar yapılmıştır. Tüm bu analizler için SPSS 16 (Statistical Packet Program For Social Sciences) programı kullanılmıştır.

Öğretmenlere uygulanan görüşmenin analizinde ise görüşme yapılan öğretmenlerin sayılarının az olması nedeniyle görüşme tekniğinin özelliklerinden olan içerik analizi ve kodlamalar yapılmamış, ancak görüşlere ayrıntılı olarak yer verilmiştir.

Verilerin analizleri sonucunda Anadolu Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinin Müzik bölümlerinde uygulanan “Bireysel Ses Eğitimi” ile ilgili bir takım sorunlar olduğu belirlenmiştir. Bu sorunların giderilmesine yönelik çözüm önerileri geliştirilmiştir. Elde edilen bulgularda, özellikle Bireysel Ses Eğitimi ders saatleri ile ilgili olarak hem öğrencilerin hemde öğretmenlerin zorluk yaşadıkları görülmüştür.

Ayrıca öğrencilerin eğitim süresince öğrendiklerini uygulayabilecekleri ve kendilerine olan güvenlerini geliştirebilecekleri ortamlar olan, konser, dinleti gibi etkinliklerin yeterli oranda yapılmadığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Anadolu Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri, Bireysel Ses Eğitimi

T. C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

Adı Soyadı: HASAN MUSTAN

Numarası: 075217011003

Ana Bilim / Bilim Dalı: GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
MÜZİK EĞİTİMİ

Programı: Tezli Yüksek Lisans Doktora

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Sema SEVİNÇ

Tezin İngilizce Adı: **A Survey On Difficulties Faced By 12. Class Students in Vocal Education Lessons at The Music Departments of Anatolian Fine Art and Sports High Schools**

Öğrencinin

SUMMARY

This study has been carried out to identify the difficulties faced in “Individual Vocal Education” lessons in Anatolian Fine Arts and Sport High School in the Middle Anatolia Region and to develop advices for solutions to remove these difficulties.

In this study, scanning model was based on for the due diligence and qualitative research method of semi-structured interview technique was used.

Three samplings from the related Anatolian Fine Arts and Sport High School were used. In the study, semi-structured interview forms , composing of open-and closed-ended questions were utilized for the interview and applied to four teachers. In the questionnaire prepared for the students , 16 multiple choice questions were formulated to get students' opinions and thoughts and determine the difficulties they faced.

In the questionnaire applied to the students, all data were transformed into numerical data as frequency and percentage distribution table. The obtained findings were given as charts at first and the required interpretations were made with explanations in each chart. For all those analysis, SPSS 16 (Statistical Packet Program For Social Sciences) programme was used.

As for the analysis of the interview applied to the teachers, content analysis and coding which were the characteristics of interview technique were not made owing to the fact that the number of teachers being interviewed was not adequate enough but their opinions were given in detail.

As a result of the data analyses, some problems were identified in “Individual Vocal Education” at Anatolian Fine Arts and Sports Schools”. Some advices for solutions to remove these difficulties were developed. In the light of the obtained findings, it was observed that both the teachers and the students had difficulties with regard to Individual Vocal Education”lesson hours. Moreover, the results suggested that the activities such as concerts in which students could apply what they learned during their education and developed their self confidence were not adequate.

Key Words: Anatolian Fine Arts and Sports High School, Vocal Education.

İÇİNDEKİLER

Bilimsel Etik Sayfası	ii
Tez Kabul Formu	iii
Önsöz / Teşekkür	iv
Özet	v
Summary	vii
İçindekiler	ix
Kısaltmalar ve Tanımlar Listesi.....	xi
Tablolar Listesi	xii

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ	1
1.1. Problem	4
1.2. Amaç	5
1.3. Araştırmanın Önemi	5
1.4. Sınırlılıklar	5
1.5. Sayıtlar	6

İKİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL TEMELLER	7
2.1. AGSL Tanım ve Özellikleri	7
2.2. AGSL Bireysel Ses Eğitimi Ders Programının Özellikleri	8
2.3. Sesin Tanımı	13
2.4. Nefes ve Önemi	16
2.5. Ses Gelişim (Mutasyon) Döneminin Bireysel Ses Eğitimindeki Yeri.....	16
2.6. Ses Eğitiminde Diksiyon Eğitiminin Önemi	17
2.7. Bireysel Ses Eğitimi Dersinin Önemi ve Şan Eğitimi.....	18

2.8. Sesin Korunması	21
2.9. İlgili Yayınlar	26

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM	29
3.1. Araştırmanın Yöntemi	29
3.2. Evren-Örneklem	30
3.3. Veri Toplama Araçları	31
3.4. Verilerin Analizi ve Çözümlemesi	34

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR ve YORUMLAR	35
4.1. Öğrenci Anketine İlişkin Alt Problemlere Ait Bulgular ve Yorumlar	35
4.2. Öğretmen Görüşlerine Göre Alt Problemlere Ait Bulgular ve Yorumlar.....	52

BEŞİNCİ BÖLÜM

SONUÇLAR ve ÖNERİLER	69
KAYNAKÇA	74
EKLER.....	77
ÖZGEÇMİŞ.....	95

KISALTMALAR ve TANIMLAR LİSTESİ

Kısalatmalar:

AGSL: Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

Tanımlar:

Artikülasyon: Sözlü müzik eserlerinde doğru, açık ve anlaşılır söyleyiştir.

Bio-Psişik: Bio-psişik fiziksel, kimyasal, biyolojik özelliklerle donanık bir organizma olan insandır.

Diksiyon: Güzel söz söyleme ve konuşma tekniğidir.

Entonasyon: Ses yüksekliğinin doğru olması.

Fonasyon: Özel anatomik yapılar aracılığıyla, işitilebilen seslerin çıkarılmasıdır.

Foniatrist: Ses ve konuşma terapisti. Ses ve konuşma bozukluklarıyla ilgilenen uzman.

Mutasyon: Kız ya da erkek çocuk sesinin fiziksel olgunlaşma sırasında cinsiyet hormonlarının etkisiyle değişime uğramasıdır.

Register: Ses alanı. Aynı ses rengi koşullarında bulunan perdeler grubu.

Rezonans: Tınlayış, yankı.

Transpoze: Bir müzik eserinin kendi tonundan başka bir tona aktarılması.

Vibrato: Sesi zenginleştirmek, yumuşatmak ve yoğunlaştırmak amacı ile uygulanan titreştirme tekniği.

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 2.3.1: Ses Sistemi.....	14
Tablo 2.3.2: Ses Sistemi Öğeleri.....	15
Tablo 2.8.1: Dış Etmenler.....	23
Tablo 2.8.2: İç Etmenler.....	24
Tablo 3.1.1: Anket Geliştirme Süreci.....	30
Tablo 4.1.1: Örnekleme giren öğrencilerin cinsiyetlerine göre dağılımları.....	35
Tablo 4.1.2: Örnekleme giren öğrencilerin okullarına göre dağılımları.....	36
Tablo 4.1.3: Öğrencilerin Bireysel Ses Eğitimi derslerini sevme durumu.....	36
Tablo 4.1.4: Bireysel Ses Eğitimi dersleri bittikten sonra öğrencilerin seslerini yorgun hissetme durumu.....	37
Tablo 4.1.5: Öğrencilerin, öğretmenleriyle birlikte işledikleri dersler dışında ki çalışma durumları.....	38
Tablo 4.1.6: Bireysel Ses Eğitimi derslerinin işlenmesinde belirli bir kitaba bağlı kalınma durumu.....	39
Tablo 4.1.7: Bireysel Ses Eğitimi derslerinin işlendiği öğrenci sayılarına ilişkin sonuçlar.....	39
Tablo 4.1.8: Bireysel Ses Eğitimi dersinin, ders saati bakımından yeterlilik durumu.....	41
Tablo 4.1.9: Bireysel Ses Eğitimi derslerinde vücudu rahatlatmak için yapılan egzersizlere ayrılan sürenin yeterlilik durumu.....	42
Tablo 4.1.10: Bireysel Ses Eğitimi derslerinde ses-nefes egzersizlerine ayrılan sürenin yeterlilik durumu.....	43
Tablo 4.1.11: Öğrencilerin eğitim gördükleri okullarda Bireysel Ses Eğitimi derslerine giren öğretmenlerin sayısının yeterlilik durumu.....	44

Tablo 4.1.12: Bireysel ses eğitimi dersleri için okullardaki çalışma odalarının sayısının yeterlilik durumu	45
Tablo 4.1.13: Bireysel Ses Eğitimi derslerinde eserlerin piyano eşliği ile seslendirilme durumu.....	46
Tablo 4.1.14: Bireysel Ses Eğitimi dersinde bireysel konser ve dinleti programlarına yönelik çalışmaların gerçekleştirilme sıklığı	47
Tablo 4.1.15: Öğrencilerin buldukları şehirlerdeki ya da yakın çevrelerindeki konser, tiyatro, opera, müzikal oyunlar vb. etkinlikleri takip edebilme durumu.....	48
Tablo 4.1.16: Bireysel Ses Eğitimi derslerinde öğrencilere, Türkçeyi doğru, etkili ve güzel kullanma ile ilgili olarak bilgi verilme durumu.....	49
Tablo 4.1.17: Bireysel Ses Eğitimi derslerinde teknolojik araç-gereçlerden (projektör-DVD oynatıcı-CD çalar vb.) faydalanma durumu.....	50
Tablo 4.1.18: Öğrencilerin Bireysel Ses Eğitimi derslerinde öğrendiklerini, koro derslerine uygulayabilme durumu	51
Tablo 4.2.1: Öğretmenlerin Şan Eğitimi aldıkları kurumlar ve özellikleri.....	52
Tablo 4.2.2: Öğretmenlerin kendilerini geliştirmek için şan dersleri alma durumları.....	53
Tablo 4.2.3: Bireysel Ses Eğitimi ders saatlerinin öğrenciler içi yeterlilik durumu.....	54
Tablo 4.2.4: Okuldaki derslik ve çalışma odası sayılarının yeterlilik durumu.....	55
Tablo 4.2.5: Derslerin işlendiği ortamların ideal olan fiziksel özellikleri ve öğretmenlerin kendi okullarındaki dersliklerin fiziksel durumları.....	56
Tablo 4.2.6: Bireysel Ses Eğitimi derslerinin, ağırlıklı olarak yer alması gereken sınıf düzeyleri.	57
Tablo 4.2.7: Koro dersinin, Bireysel Ses Eğitimi dersinden daha önceki yıllarda başlıyor olmasına dair öğretmen görüşleri.....	58
Tablo 4.2.8: Öğrencilere eserlerini çalıştırırken piyano eşliği yapılma durumu ve yapılan eşliğin öğrencilerin derse olan ilgisini etkileme durumu.....	59
Tablo 4.2.9: Derslerde teknolojik araç-gereçlerden faydalanılma durumu (DVD oynatıcı, CD çalar, projektör vb.).....	60
Tablo 4.2.10: Öğrencilerin seslendirecekleri eserleri belirlerken dikkat edilen etmenler....	62

Tablo 4.2.11: Bireysel Ses Eğitimi derslerinde, öğrencilerin en çok zorlandıkları konuların durumu.....	63
Tablo 4.2.12: Öğrencilerin Bireysel Ses Eğitimi derslerinde daha başarılı olabilmesi için dikkat edilmesi gereken konuların durumu?.....	65
Tablo 4.2.13: Bireysel Ses Eğitimi dersi alan öğrenciler için okul içinde ve dışında yapılan etkinliklerin durumu (konser, dinleti vb.).....	66
Tablo 4.2.14: Derslerde belirli bir kitap takip etme ve bu kitabın yeterlilik durumu	67
Tablo 4.2.15: Bireysel Ses Eğitimi derslerinde öğrencilerin karşılaştıkları zorluklarla ilgili olarak ek görüşler.....	68

BİRİNCİ BÖLÜM

Bu bölümde; Problem, Amaç, Araştırmanın Önemi, Sınırlılıklar Sayılıtlar, Tanımlar konularına değinilecektir.

1. GİRİŞ

Ertürk'e (1994) göre Eğitim; bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yolu ile ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme sürecidir. Bu değişim süreci okulda sistemli bir şekilde gerçekleşir.

Tanilli'ye (2004: 11) göre ise eğitim; toplumdaki kültür birikimini, başta genç kuşaklara –ve önce de okulda- aktarmaktır. Ne var ki eğitim, eski kuşakların tıpkı benzerlerini üretmek için giriştikleri çabaların tümü aslında. Ancak, konu hiçbir zaman burada noktalanmamıştır; düşünürler, filozoflar, yeni kuşakları belli bir “ideal insan” modeline göre yetiştirmenin yollarını aramışlardır. Filozoflar eğitime hak ettiği yeri hep vermişlerdir. Mesela Kant, sorunun önemini şöyle belirtir: “insanoğlunun, en büyük güçleri arasında sayabileceğimiz iki buluşu vardır ki, bunlar da, insanları yönetme sanatı ile onları eğitme sanatıdır.”

Yönetme ve eğitme sanatının temel dayanaklarından biri de mesleki sanat eğitimidir.

Uçan'a (1994: 74) göre Mesleki Sanat Eğitiminde sanatı bizzat yaşamının ötesinde, onu bilgili, bilinçli, düzenli-planlı-yöntemli, kurallı ve profesyonel anlamda yeterli olarak yaratan yorumlayan, kuramlayan, araştıran, uygulayan ve öğreten sanatçı, bilimci, eğitimci, teknoloji yetiştirmeye dönük bir strateji uygulanır. Bu uygulamalarda, bireyin ilgisi-isteği yatkınlığı-yeteneği doğrultusunda gelişip doyum sağlaması değil onun ötesinde, kolun dalın, işin ya da mesleğin gerektirdiği biçim, kapsam ve düzeyde hazırlanması, biçimlenmesi, uzmanlaşması, gelişmesi ve yetkinleşmesi esastır.

Türkiye'de müzik öğretmeni yetiştirmeye ilk olarak, 1924 yılında Ankara'da kurulan Musiki Muallim Mektebi'nde başlanılmıştır. Bu kurum, günümüzde müzik eğitimi veren tüm kurumların temelini atmıştır. Ancak, bu okul zamanla, yalnızca sanatçı yetiştiren bir kuruma dönüştüğü için müzik öğretmeni yetiştirme işine 1937–1938 eğitim yılından itibaren Gazi Orta Muallim ve Terbiye Enstitüsü'nde açılan müzik şubesinde devam edilmiştir. Eğitim enstitülerinin 1982 yılında üniversiteler kapsamına alınarak eğitim fakülteleri oluşturulmasından sonra sayıları artarak, bugünkü duruma ulaşmıştır (Töreyn, 2002: 17).

Müzik eğitiminde hedeflere ulaşılmasında müzik öğretmenlerinin çok önemli görevleri vardır. Bu görevi yerine getirirken müzik öğretmenin başta gelen yardımcısı da sesidir. Temelde ses ögesi, müzik eğitiminin hedeflerine uygun öğrencide davranış değişiklikleri oluşturma sürecinde müzik öğretmenin en çok kullandığı araçtır. Belirlenen nedenle bu aracın eğitilmesi son derece önem taşımaktadır. Bir eğitim aracı olarak sesin eğitilmesi ise ses eğitimi ilkelerine uyulmasıyla gerçekleştirilebilmektedir (Öztürk, 2003).

Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde uygulanan müzik eğitimi Mesleki Sanat Eğitimi kapsamındadır. MEB'e (2008: 7) göre Mesleki Sanat Eğitimi, sanat alanının bütünü, bir kolunu ya da dalını, o bütün, kol ya da ilgili bir işi meslek olarak seçen, seçmek isteyen, seçme olasılığı bulunan ya da öyle görünen, sanata belli düzeyde yetenekli kişilere yönelik olup, kolun, dalın işin ya da mesleğin gerektirdiği sanatsal davranışları ve birikimi kazandırmayı amaçlar.

Müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda mesleki müzik eğitiminin amacına uygun olarak alınması gereken en önemli derslerden biri de "Bireysel Ses Eğitimi"dir. Bir müzik eğitimcisi çalgıların en iyisi en mükemmeli olan sesini mesleki yaşamı boyunca kullanacaktır (Yiğit, 1993).

Ünal'a (1989) göre ses; insanların iletişim kurma ve anlaşma aracıdır. Doğanın insanoğluna verdiği en önemli armağanlardan biridir. Sesin eğitilmesi, ister konuşmada, ister daha etkili konuşma diyebileceğimiz şarkı söylemede büyük önem taşır. Ses eğitimi insan sesini ve doğru etkili konuşmasını, bu nedenle yaşam boyu onu kullanabilmesini sağlar.

Ses eğitiminin önemini vurgulayan bu durumu Egüz (1999) şöyle ifade eder; “herhangi bir çalgıyla iyi müzik yapabilmek için, o çalgının tekniğini kazanmak, başka bir deyimle, eğitiminden geçmek zorundayız. Kişinin eline akortlu bir keman ve bir yay vermek sorunu çözmez. Bu durum insan' sesi için de aynıdır. İyi müzik yapabilmemiz için, Tanrının insanlara verdiği sesi olanaklar elverdiğince eğitmek, bu yoldan da kişilere verilen teknikle, onlara seslerini ve müziği sevdirmemiz gerekecektir. Müzik ders ve çalışmalarının sayısı ve süresi ne denli kısıtlı olursa olsun, sınıfta yapacağımız çalışmaların olumlu bir sonuca bağlanabilmesi için, en önce, ses eğitimine el atmamız ona gereken önemi vermemizden başka çıkar yol yoktur.”

Bireysel Ses Eğitimi dersinde öğrencilerin, derslerin işlenme sürecine, derslerin işlendiği ortama ve derslere direkt ya da dolaylı yollardan etki edebilecek faktörlere bağlı olarak karşılaştıkları zorlukları saptamanın ve bu zorlukları gidermek için çözüm önerilerinin ortaya konulmasının gerekliliği, bu doğrultuda bir bilimsel araştırmanın gerçekleştirilmesini zorunlu kılmaktadır. Araştırmada bu gereklilik ve zorunluluktan hareketle ana problem cümlesi şu şekilde oluşturulmuştur.

1.1. Problem

“Anadolu Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri’nde 12.Sınıf Müzik Bölümü
ğrencilerinin Bireysel Ses Eğitimi derslerinde karşılaştıkları zorluklar nelerdir?”

Bu anlayışla şu alt problemlere cevap aranacaktır.

Öğrenci görüşleri açısından;

- 1- Bireysel Ses Eğitimi derslerinin işlenme sürecinde karşılaşılan zorluklar nelerdir?
- 2- Bireysel Ses Eğitimi derslerinin işlendiği ortamların koşulları nelerdir?
- 3- Öğrencilerin Bireysel Ses Eğitimi derslerinden beklentileri nelerdir?

Öğretmen görüşleri açısından;

- 1- Bireysel Ses Eğitimi derslerinde karşılaşılan zorluklar nelerdir?
- 2- Öğretmenlerin beklentileri nelerdir?
- 3- Öğretmenlerin koşullar ve czm yollarına ilişkin görüşleri nelerdir?

1.2. Amaç

Bu araştırmanın amaçları şunlardır;

1. Anadolu Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri'ndeki 12.sınıf Müzik bölümü öğrencilerinin, Bireysel Ses Eğitimi derslerinde karşılaştıkları sorunları tespit etmek,
2. Tespit edilen sorunlara yönelik çözüm önerileri getirerek bu sorunların önlenmesine ışık tutmaktır.

1.3. Araştırmanın Önemi

Bu araştırma, öğrencilere ve onları yetiştiren eğitimcilere, henüz ses eğitiminin başlangıç seviyesinde iken öğrencilerin nelerden etkilendiğini, hangi konularda zorluklar yaşadıklarını ve bu zorluklara çözüm yolları üretilmesi açısından önem taşımaktadır.

Üniversitelerin Müzik Öğretmenliği bölümlerinin giriş sınavlarında da çok önemli bir yere sahip olan Bireysel Ses Eğitimi dersinin, AGSL 12. Sınıf öğrencileri tarafından iyi anlaşılabilmesi, algılanabilmesi ve uygulanabilmesi bu araştırmanın diğer önemini teşkil etmektedir.

1.4. Sınırlılıklar

Bu araştırma;

1- Öğrenciler olarak; Aksaray, Ankara ve Eskişehir Anadolu Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri Müzik bölümü 12. Sınıf (yarıyıl I, yarıyıl II) öğrencileriyle sınırlandırılmıştır.

2- Yıl olarak 2009–2010 eğitim- öğretim yılını kapsamaktadır.

3- Öğretmenler olarak Anadolu Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinde dalı "Bireysel Ses Eğitimi" olan öğretmenler ile sınırlandırılmıştır.

4- Araştırma, uygulanan anket ve öğretmen görüşme sonuçları ile sınırlı olacaktır.

1.5. Sayıtlar

Bu araştırmada kabul edilen sayıtlar şunlardır:

Konuya ilişkin görüşleri, gelişmeleri ve durumları saptamak amacıyla araştırmacı tarafından uzman görüşleri alınarak geliştirilen veri toplama araçlarının yeterli olduğu kabul edilmiştir.

İKİNCİ BÖLÜM

Bu bölümde; AGSL Tanım Ve Özellikleri, AGSL Bireysel Ses Eğitimi Ders Programının Özellikleri, Sesin Tanımı, Nefes ve Önemi , Ses Gelişim Döneminin Bireysel Ses Eğitimi Dersinde ki Yeri, Ses Eğitiminde Diksiyon Eğitiminin Önemi, Bireysel Ses Eğitimin Önemi ve Şan Eğitimi, Sesin Korunması, İlgili Yayınlar konularına değinilecektir.

2. KURAMSAL TEMELLER

2.1. AGSL Tanım ve Özellikleri

Anadolu güzel sanatlar liseleri, ilköğretim üzerine 4 yıl öğrenim veren yatılı, gündüzlü ve karma okullardır. Bu okullar, öncelikle güzel sanatlarla ilgili yüksek öğretim kurumlarının bulunduğu yerlerde açılır. (Değişiklik: 16/12/2006–26378 RG)

Okulun amacı öğrencilerin;

- a) Güzel sanatlar alanında ilgi ve yetenekleri doğrultusunda eğitim-öğretim görmeleri,
- b) Özel yetenek gerektiren yüksek öğretim programlarına hazırlanmalarını,
- c) Alanlarında araştırmacılığa yönelmelerini, yetenekleri doğrultusunda yorum ve uygulamalar yapabilen, yaratıcı ve üretken kişiler olarak yetişmelerini,

d) Millî ve milletler arası sanat eserlerini tanımlarını ve yorumlamalarını sağlamaktır. (http://ogm.meb.gov.tr/gos_yonetmelik.asp?alno=16)

2.2. AGSL Bireysel Ses Eğitimi Ders Programının Özellikleri

Bireysel Ses Eğitimi dersi öğretim programı, Türkçeyi doğru kullanma, solunum tekniklerini uygulama, sesini tanıma ve doğru-etkili kullanma, ses eğitimi tekniklerine uygun olarak halk türkülerini, okul şarkılarını. Türk ve Dünya ses müziğinden değişik eserlerin seslendirilmesini kapsamaktadır. Anadolu Güzel Sanatlar liselerinde öğrenim gören öğrencilere; Bireysel Ses Eğitimi dersi aracılığıyla mutasyon dönemi özellikleri de göz ardı edilmeden, doğru ve sağlıklı ses üreterek, güzel ve etkili konuşma ve şarkı söyleme, sesini doğru kullanma ve koruma alışkanlığı kazandırılması amaçlanmaktadır.

MEB (2008) Programın uygulanmasına ilişkin ilke ve yaklaşımları şöyle ifade eder;

1- Bireysel Ses Eğitimi dersi öğretim programında, belirlenmiş kazanımların öngördüğü bir içerik sınırlaması söz konusudur. Öğretmen, kazanımları gerçekleştirirken çevre özelliklerini, öğrenci grubunun ilgilerini, ihtiyaçlarını, beklentilerini, hazır-bulunuşluk düzeylerini ve dolayısıyla da ön bilgilerini dikkate almalıdır.

2- Öğretim programında, eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme, iletişim, araştırma ve sorgulama, problem çözme, bilgi teknolojilerini kullanma, girişimcilik ve Türkçeyi doğru, etkili ve güzel kullanma becerisi gibi ortak becerilerin yanı sıra, Bireysel Ses Eğitimi dersine yönelik olarak ses sistemini oluşturan organ ve bölgeleri eşzamanlı ve uyumlu kullanma, konuşmada sesini doğru, güzel ve etkili kullanma, şarkı söylemede sesini doğru, güzel ve etkili kullanma, ses gelişim (mutasyon)

döneminde uygun registre geçişleri yapma, ses sağlığını koruma ve icra (yorumlama) becerileri yer almaktadır. Öğretmen dersi planlarken hazırladığı öğretimsel işlerin tümünde yukarıda belirtilen becerilerin bir veya uygun olan birkaç tanesinin kullanılabilceği ortamlar oluşturmalıdır. Öğretmen sınıf içi ve sınıf dışı etkinlikler ile geliştireceği becerileri pekiştirmek için ödev veya projeler verebilir.

3- Programda yer alan değerleri, öğretmenler yeri geldiğinde etkinlikler içinde vurgulayan bölümler oluşturarak pekiştirmelidir.

4- Öğrenciler, ses gelişim (mutasyon) döneminin özelliklerine uygun ses kullanımı ve korunması hakkında bilgilendirilerek sesini özenle kullanmaya yönlendirilir.

5- Bireysel Ses Eğitimi dersi bireysel gelişime dayalı, öğrenci merkezli bir ders olduğundan öğrencinin bireysel gelişim ve özelliklerine uygun alıştırma ve parçalarla yürütülür.

6- Bu program, bireyin, sağlıklı ses üreterek, doğru ve güzel konuşma, doğru ve güzel şarkı söyleme, sesini doğru kullanma ve koruma alışkanlığı kazandırılmasını amaçlar. AGSL öğrencilerinin seslerini Müziksel İşitme, Okuma ve Yazma ve koro derslerinde de yoğun olarak kullandıkları dikkate alındığında bu üç dersin birbiri ile ilişkilendirilmesi gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Ses sağlığında problem olan öğrencilerin seslerini ve ses sınırlarını zorlamamak, ses sınırlarına uygun parçalar üzerinde çalışmak, koro derslerinde repertuarı, öğrencinin yaş ve düzeyine uygun belirlemek, bireysel söyleme dersinin amaçlarına ulaşmada yardımcı olacaktır. Ancak bireysel ses eğitimi dersinde edindikleri kazanımları koro ve solfej çalışmaları sırasında uygulamaya çalışması bireysel ses eğitimi dersinin amacına ulaşmasında önemli katkılar sağlayacaktır. Bu nedenlerle Bireysel Ses Eğitimi ders öğretmenleriyle Müziksel İşitme, Okuma ve Yazma ve koro öğretmenlerinin sürekli iletişim içinde olması öğrencinin yararına olacaktır.

7- Öğretmen, bireysel ses eğitimi dersinde belirlenen kazanımların. (solunum-fonasyon-rezonans-artikülasyon denetimi ve kontrolü) öğrenciler tarafından günlük hayatta da (konuşma ve diğer ses kullanımı gerektiren derslerde) kullanılabilmesine yönelik uyarı ve önerilerini sürekli kılarak, bu kazanımların edinilmesinde gereken devamlılığı ve iç disiplini sağlayacaktır.

8- Öğretim programının uygulanması sürecinde ses alıştırmaları ve repertuvar, farklı ses gruplarına göre (soprano, alto, tenor, bas) ayrı ayrı düzenlenmeli veya uygun tonlara transpoze edilmelidir. Özellikle repertuvarın farklı tür örnekleri içermesi, yaş ve ses tekniği düzeyine uygun olması ve piyano eşlikli olmasına dikkat edilmelidir. Solo parçaların yanı sıra kanon, düet, trio gibi çok sesli ve grup çalışmalarını içeren parçaların da repertuvar içine alınması önemlidir.

9- Öğretmen öğrencilerinin, her aşaması özenle planlanan ve değerlendirilen konser, tiyatro, opera, müzikal oyunlar vb. etkinlikleri izlemelerine önem vermelidir. Bu bağlamda, öğrenciler için çalışma kâğıtları hazırlanmalı sonuç raporları istenmelidir. Bu etkinlikler aracılığı ile öğrencilerin sanat zevki ve estetik duygularını geliştirmeleri amaçlanır.

10- Öğretmen, öğrencileri millî, ahlaki, insani, manevi, kültürel değerler bakımından besleyici; demokratik, lâik ve sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyeti'ne karşı görev ve sorumluluklarını yerine getirmede yol gösterici olmalıdır.

11- Millî ve dinî bayramlar, mahallî kurtuluş ve kutlama günleri, önemli olaylar, belirli gün ve haftalardan yararlanılarak, öğrencilerin millî duyarlılığı geliştirilmelidir. Öğretmen, Atatürk'ün "Sanatsız kalan bir milletin hayat damarlarından biri kopmuş demektir.", "Türk ulusunun tarihsel bir niteliği de güzel sanatları sevmek ve onlarda yükselmektir.". "Sanat ve sanatçıdan yoksun bir toplumun canlılığı olmaz." ve "Güzel sanatlarda başarı, bütün inkılâpların başarılı

olduğunun en kesin delili olacaktır." gibi sözlerinden hareketle sanata verdiği önem, yeri geldikçe vurgulanmalıdır.

12- Öğrencilerin, öğretim sürecinde sahne ve performans becerilerini geliştirmelerine olanak sağlayan etkinliklere yönlendirilmeleri sağlanmalıdır.

13- Öğretmen, kazanımların yapısına uygun olan değerlendirme araç ve yöntemlerini seçmelidir. Değerlendirme, öğrenmenin ayrılmaz bir parçasıdır. Öğretmen sadece öğrenme ürünü değil, öğrenme sürecini de değerlendirmelidir. Değerlendirmede geleneksel yöntemlerle, alternatif değerlendirme yöntemleri birlikte kullanılmalıdır. Bu değerlendirme yöntemleri ve araçları; dinleme, gözlem, performans ödevleri, görüşmeler, öz değerlendirme formları, vb.dir.

14- Ölçme ve değerlendirme sürecinde kullanılmak amacıyla geliştirilen, örnek formlar, yeri geldikçe öğretmen ve öğrenciler tarafından uygulanır. Örnek formlar aynen kullanılabilmesi gibi öğretmen tarafından yeni formlar da geliştirilebilir.

15- Öğrenci düzeyi ve çevre etkenleri dikkate alınarak öğrenme-öğretme etkinliklerinde farklı ünitelerin birbirleriyle bağlantılı olan kazanımları birlikte ele alınabilir. Örneğin Ses Eğitimi ünitesindeki legato, staccato çalışmaları, Repertuvar ünitesinde çalışılacak olan eser üzerinde uygulanır.

16- Öğrenme-öğretme etkinliklerinde öğrenci düzeyine, eğitim ortamına ve çevre etkenlerine göre öğrencilerin aktif olduğu öğrenme-öğretme yöntem ve teknikleri kullanılır.

17- Öğrenme-öğretme etkinliklerinde, kazanımların edinilmesine yardımcı olabilecek uygun görsel, işitsel ve yayımlanmış materyallerden yararlanılır. Eğitim

ortamında özellikle, ayna, piyano ve CD/DVD gibi kayıt özelliği bulunan araçların bulunması gerekir.

18- Etkinlikler planlanırken, bir sonraki haftanın etkinlikleri dikkate alınarak planlama yapılması öğretmenin ve öğrencilerin hazırlığı açısından önemlidir.

19- Öğrencilere bireysel çalışmaların yanı sıra, grup çalışmalarını da yürütebilecekleri çalışma disiplini ve bilinci kazandırılır.

MEB'e (2008) göre öğrenci profilinde ki değişim eğitim, öğretim sürecinde okula da yeni anlamlar yüklemektedir. "Öğrenci Merkezli Eğitim", "Öğrenci Merkezli Okul" kavramları bu değim ve gelişimin bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır.

Öğrenci merkezli eğitimin temel hedefi öğrenciyi merkeze alarak, birey olarak kendisinin ve sistemin ihtiyaç duyduğu değişim sürecini başlatmaktır.

Öğrenci merkezli eğitimin uygulandığı AGSL derslerinden birisi olan Bireysel Ses Eğitimi dersi içerisinde "ses" önemli bir yere sahiptir.

2.3. Sesin Tanımı

Ses; karın, kaburga ve diyafram kaslarının denetimi ve desteğinde, gırtlaktaki ses tellerinin (vocal folds) akciğerlerden gelen havayı titreştirerek ses dalgalarına dönüştürmesi ve bu ses dalgalarının, göğüs, gırtlak, ağız, geniz ve yüzdeki (frontal ve nazal) sinüs boşluklarında tınlatılması ile oluşur. Bu, başka bir anlatımla kasıklardan dudakların ucuna kadar olan bölgedeki hemen hemen tüm organların, sesi oluşturmak için, birbirlerini destekleyerek uyum içinde çalışmaları demektir.(Yurdakul, 2000: 3)

Ses, insanın çevresiyle iletişim ve etkileşiminde önemli role sahiptir. İnsan, seslerden örülmüş bir evren içinde yaşar, işittiği sesleri algılar, çözümler ve yorumlar. Günlükleriyle ses, değişik ve çok yönlü anlamlar taşır. Bunların her biri, sesin toplumsal yaşamda kültür, iletişim, sağlık, savunma gibi birbirinden farklı işlevler ve görevler üstlenmesine yol açmıştır.

Biyo-psişik, kültürel ve toplumsal bir organizma olan insan, yaklaşık bir milyon yıllık gelişim sürecinde algıladığı sesleri çözümlenip değerlendirmekle kalmamış, sesleri giderek bir ifade biçimine dönüştürmüştür. Seslerle gerçekleştirilen bu ifade sanatına “müzik” denir (Say, 2002: 475).

İnsan sesi de diğer çalgılar gibi bir müzik aracıdır. İnsan sesiyle karşılaştırılacak en uygun çalgı aleti organdır. Organ borusundaki ince metalin titreşimiyle ses elde edilir. Altta hava akımını sağlayan körükler, üstte ise ses yansıtıcı kısım boru bulunur. İnsan sesinde de ses üretme aygıtı olarak titreşimi sağlayan ses telleri, bunun altından hava veren bir bölüm (ciğerler) ve buradan ses tellerine giden bir boru, üst tarafta ise ağız, burun ve gırtlakın üst bölümü gibi ses yansıtıcı bir boşluk bulunur. Ses telleri gırtlakın ön tarafında yer alan bir çeşit kutunun içindedir (Biol, 1999).

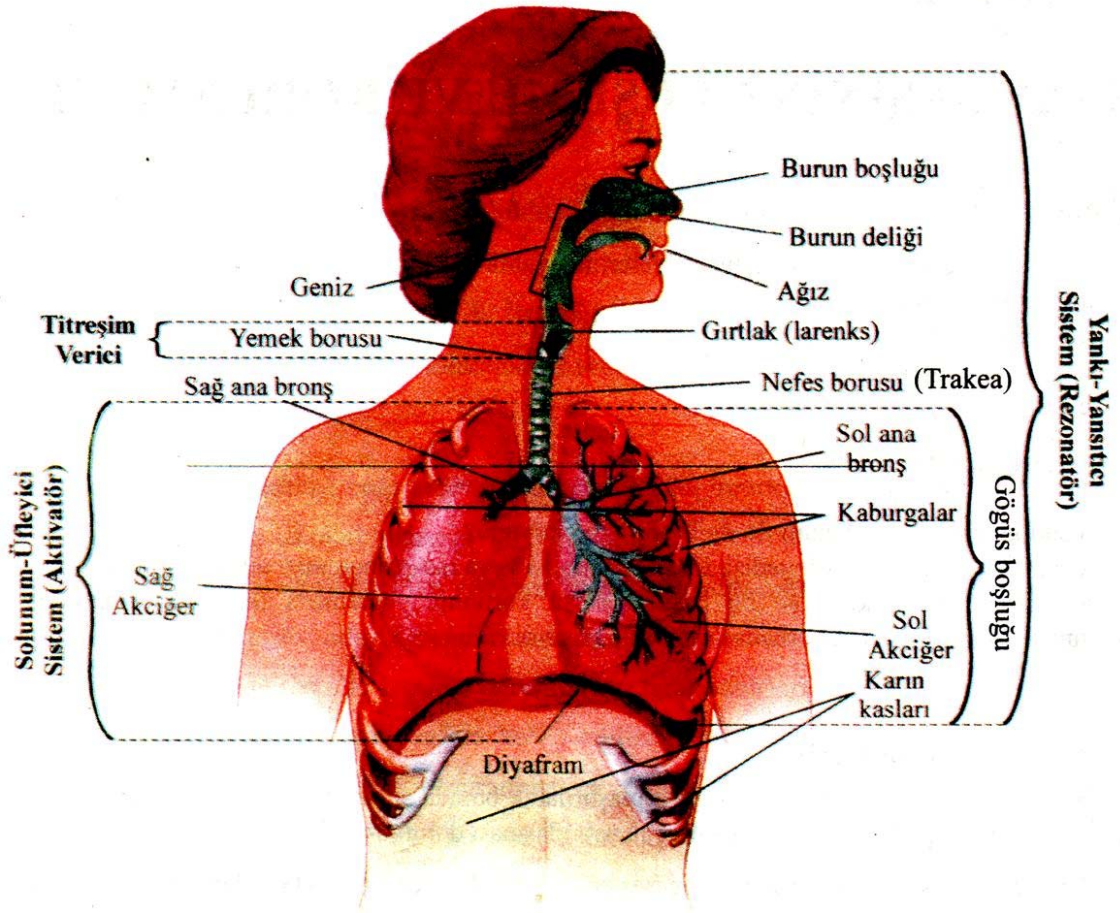
İnsanın ses sistemi 3 temel öğeden oluşur. Her öğede değişik görevler üstlenen çeşitli anatomik yapılar vardır.

Tablo 2.3.1: Ses Sistemi

İnsanın ses sistemi ögeleri	İlgili anatomik yapılar	Görevleri
I- Solunum-Üfleyici (Aktivatör)	1- Akciğer 2- Diyafram 3- Soluk Borusu 4- Kaburgalar 5- Karın Kasları	1- Yaşamamız için gerekli hava alışverişini yapar. 2- Sesin elde edilebilmesi için ihtiyaç duyulan enerjiyi sağlar.
II- Titreşim Verici (Ses jeneratörü)	Gırtlak (Larenks)	Ses üretir.
III- Yankı-Yansıtıcı (Rezonatör)	1- Ağız 2- Yutak 3- Baş (Kafa) boşlukları 4- Göğüs boşluğu	Larenksin ürettiği sesi: 1- Gürleştirir. 2- Yankılandırır. 3- Renklendirir.

Kaynak: Akbulut,2002: 9.

Tablo 2.3.2: Ses Sistemi Öğeleri

Kaynak: Akbulut, 2002: 11.

2.4. Nefes ve Önemi

Doğru ve güzel müzik sesi elde edebilmek için en önemli unsur “nefes”tir. Nefes çeşitleri içinde de diyafram nefesi ses eğitimine en uygun olanıdır. Nefesin hatalı alınıp kullanılması halinde; entonasyon bozukluğu, müzikalite kaybı, artikülasyon bozukluğu, duygusal anlamda yetersizlik, istenmeyen ses titreşimleri, ses kırılmaları, estetik kaybı ve çabuk yorulma gibi kusurlar ortaya çıkmaktadır (Bırol,1999).

Çocuk ve yetişkin açısından nefes alma ve kullanma ilişkileri herkes için aynıdır. Nefes akciğerlerin alt ucuna alınmalı ve diyaframla işbirliği halinde olmalıdır. İyi bir nefes için duruş çok önemlidir. Sırtta yaslanır gibi dik durmalı ve ayaklar denge konumunu sağlayacak şekilde biraz açık, kollar serbestçe omuzlardan sarkmalıdır. Nefes, kısa, çabuk ve sessiz alınmalı, çabuk boşaltılmamalıdır. Başlangıçta nefes alırken ses çıkabilir ama ilerleyen çalışmalarda hafif, sessiz alınmasına özen gösterilmelidir. Ses üretimine yumuşak atakla başlanmalıdır. Yumuşak atak ses zenginliği ve rengi için daha uygundur. Ses kasları arasından önce hava sonra ses geçmelidir. İyi bir ses üretimi için gırtlak çok serbest olmalıdır. Çocuk seslerinde vibratoyu çok geniş tutmadan, küçük bir vibratoyu yerleştirmek gerekir. Rezonans çalışmaları mutasyondan önce başlamalıdır (Popov, 1989). Şarkı söylerken sadece gırtlığın değil, sesle ilgili bütün organların kullanıldığı unutulmamalıdır. Çocuklara doğru ses üretimi öğretilmelidir (Yiğit, 2006: 778) .

2.5. Ses Gelişim (Mutasyon) Döneminin Bireysel Ses Eğitimindeki Yeri

AGSL Öğrencileri yaş olarak ses gelişim dönemini yaşamakta olan öğrencilerdir. Aynı zamanda seslerini solfej ve koro derslerinde sürekli olarak kullanmak durumundadırlar. Bu dönemde ses sisteminde meydana gelen değişim ve gelişimden olumsuz etkilenmemek için sesi zorlamadan, yumuşak fonasyonla ve

küçük ses tonu ile ses eğitimi uygulamalarına ağırlık verilir. Böylece de ses yapıları gelişirken, doğru ses üreterek kullanma alışkanlıkları kazanırlar.

Bu beceri ile öğrencilerin ses sınırları içindeki tüm tonlarda eğitilmiş seslerin en önemli özelliği olan ses bütünlüğünü oluşturmaları sağlanır. Dolayısı ile mutasyon dönemi ses özelliklerinden olan sesini kontrol edememe, sesinde bütünlük ve devamlılık sağlayamama ve sesini konuşurken ve şarkı söylerken gerektiği gibi rahat kullanamama durumu ortadan kalkar.

Bireysel Ses Eğitimi dersi öğretim süreciyle AGSL öğrencilerine özellikle ses gelişim dönemlerinde doğru, doğal ve uygun ses perdelerinde registre geçişleri gerçekleştirmek ve onların tüm yaşantıları boyunca seslerini olabildiğince geniş alanda kullanma becerisi kazandırmak tasarlanmaktadır. Ses registrelerini konuşurken uygun kullanma ve şarkı söylerken uygun kullanma alt becerilerini içerir. (MEB 2008: 17).

2.6. Ses Eğitiminde Diksiyon Eğitiminin Önemi

İnsan, düşünce, duygu ve coşkularını kendi vücudunda bulunan ses ögesinin yardımıyla söze dönüştürerek başkalarına anlatabilir. Söz, başlı başına insanın doğal anlatım aracı değildir. Nasıl ki bir müzik aletini çalmak için nota ile o aletin üzerinde çalışıp bir emek ve çaba harcamak gerekiyorsa toplum karşısında güzel konuşmayı öğrenmek için de emek ve çaba harcamak gerekir (Akbulut, 2002: 21).

Günümüze kadar ortaöğretim ve üniversitelerde okutulan müzik eğitimi programları ve bireysel ses eğitimi programı uygulamaları incelendiğinde, bireysel ses eğitimi dersleri işlenirken diksiyon eğitiminin eksikliği görülmektedir. Hâlbuki fakültelerimizde çeşitli yörelerden gelen öğrencilerimizin dillerindeki şive

farklılıklarını ortadan kaldırarak geliştirmek için müzik eğitime geçmeden önce diksiyon eğitiminin yapılması son derece önemlidir (Banarlı, 1982: 37).

Bilindiği gibi Bireysel Ses Eğitimi dersi; doğru nefes alma-tutma-verme, sesin niteliği, doğru nefes tekniği, nefes-ses bağlantısı, ses-söz uyumu (prozodi) gibi konular içerir. Türkçemizi doğru ve etkili kullanarak güzel konuşma, vokal ve konsonların doğru boğumlanması Bireysel Ses Eğitiminin temel kuralıdır. Konuşma ve müzik dili, ulusların tanıtılmasında da en büyük etkidir.

Dilimizin yapısal özelliklerine kısaca değinecek olursak; Türk dili kendi kendini türetme yeteneğinde bir dildir. Kök, takı, ses uyumları yapısı ile cebirsel bir yapı gösterir. Günümüzün teknik uygarlığı sürekli yeni kavramlar getirirken, Türkçe matematiksel yapısı ile bu kavramların karşılıklarını kendi derinliklerinden türetebilme gücünü göstermektedir. Eğitimimiz yabancı kültür ve amaçlara hizmet eden, yalnız taklitçiliğe yol açan bir eğitim düzeninde olmamalıdır. Kendi dilimize, kendi kültürümüze sahip çıkan yapıda eğitim sistemimizi geliştirmeliyiz (Perçin, 2004).

2.7. Bireysel Ses Eğitiminin Önemi ve Şan Eğitimi

Say'a (2002) göre ses eğitimi, şarkı söyleme sanatında müzikal davranışları geliştirmeyi amaçlayan sanatsal ve teknik çalışma sürecidir.

Bu süreci ve Bireysel Ses Eğitimi dersinin önemini MEB (2008) şöyle ifade eder; Bireysel Ses Eğitimi dersi öğretim programı, Türkçeyi doğru kullanma, solunum tekniklerini uygulama, sesini tanıma ve doğru-etkili kullanma, ses eğitimi tekniklerine uygun olarak halk türkülerini, okul şaklılarını, Türk ve Dünya ses müziğinden değişik eserlerin seslendirilmesini kapsamaktadır. AGSL Liselerinde öğrenim gören öğrencilere; Bireysel Ses Eğitimi dersi aracılığıyla mutasyon dönemi

özellikleri de göz ardı edilmeden, doğru ve sağlıklı ses üreterek, güzel ve etkili konuşma ve şarkı söyleme, sesini doğru kullanma ve koruma alışkanlığı kazandırılması amaçlanmaktadır.

Müzik eğitimi içerisinde ses eğitimi önemli bir yer tutmaktadır. Ses eğitimi, bireylere konuşma ve/veya şarkı söylemede seslerini doğru, etkili ve güzel kullanabilmeleri için gereken davranışların kazandırıldığı, disiplinler arası bir özel eğitim alanıdır. Tanımda yer alan “doğru”; anatomik ve fizyolojik yapıya, dil ve müzik özelliklerine, gerçeğe uygunluğu, “güzel”; söyleme biçimindeki uyum ve ölçülebilir davranışlardaki dengeyi, “etkili”; başkaları üzerinde bıraktığı duygusal izi nitелеmektedir (Töreyn, 1998).

Davran’a (1997) göre ses eğitimi, diğer eğitim dalları içinde ayrıcalığı olan bir eğitimidir. Bazı ayrıntılar dışında somut olan bir yanı yok gibidir. Bir öğrenciyeye uygulandığında iyi sonuç veren bir yöntem, bir başka öğrencide aynı sonucu vermeyebilir. Bu durum bazı öğrencilerde aşırı bir telaşa ve umutsuzluğa, bazılarında ise ruhsal bozukluklara neden olabilir.

Çevik’e (1999) göre, ses eğitimi ilkeleri aşağıdaki gibi sıralanmaktadır:

- 1- Bireye doğru solunum alışkanlığı yanında bedensel ve zihinsel hazırlamada gerekli olan rahatlama, gevşeme ve uyanık olma bilinci kazandırılmalıdır.
- 2- Ses doğru yerde, doğru ve temiz olarak üretilmeli, daha sonra uygun rezonans bölgelerine gönderilerek büyütülmeli, doğuşkanları bakımından güçlendirilip zenginleştirilmeli ve dolayısıyla sese pürüzsüz-estetik bir nitelik kazandırılmalıdır.
- 3- Bireye, konuşma dilinde açık-seçik ve anlaşılır olma niteliklerini geliştirme ve şarkı söylemede de dili, iyi bir eklemleme (artikülasyon), doğru bir söyleyiş

(telaffuz), anlamına uygun tonlama ve vurgulamayla (diksiyon) kullanma becerisi kazandırılmalıdır.

4- Bireyin var olan müziksel duyarlılığı (müzikalite) geliştirilerek etkili bir seslendirme-yorumlama becerisi kazandırılmalıdır. Birey, ses üretiminde işlevsel organları tanıma, bu organlar arasında gerçekleştirilen eşgüdümü kavrama ve sağlığını koruma konularında bilgilendirilmelidir.

Egüz (1999) Bireysel Ses Eğitimi dersinin önemini şu şekilde ifade eder; “Bugün, programlarında müzik ders ve çalışmaları bulunan geri kalmış ülkelerden tutunuzda, en ileri saydığımız ülkelerin okullarına kadar, hepsinde, müzik yapılan araçların en başında insan sesi yer almaktadır. Bu, insan sesinin, müzik yapmaya yarayan araçlara oranla, daha doğal, daha pratik, daha ucuz, belli bir düzeye kadar eğitiminin daha kolay, dil ile birleşerek daha etkin, bu etkinliğe bir toplumun temellerine kadar inebilecek nitelikte olması, çok sayıda insan topluluklarına müzik yapabilme olanağı sağlaması yönlerinden büyük bir güç ve önem taşımaktadır.”

Ülkemizde ses ve ses eğitimi derslerinin istenen düzeye gelememesini Egüz (1999) şöyle ifade eder; “Müzik derslerinin, müfredat programlarına girişinden bu yana, yüz yılı aşkın bir süre geçmesine karşın, ses ve ses eğitimi doğrultusunda yapılmak istenenlerin çoğu, sadece müfredat programlarında kalmış, bu uzun sürede gerçekleşmesi gerekenlerden sonuç tam olarak elde edilememiştir. Böylece de, toplumumuzda ses birliğinin kurulması ve şarkı söyleme geleneğinin doğması, dilediğimiz düzeye ulaşamamıştır.”

Ses eğitimi ve Şan eğitimi kavramları temelde aynı davranışları içerse de amaç ve seviyelerine göre farklılık göstermektedir.

Töreyn'e (1998: 11) göre, Ses eğitimi; içinde konuşma, şarkı söyleme ve şan eğitimi gibi alt ses eğitimi basamaklarını barındıran bir kavramdır. şan eğitimi; ses

eğitiminin içinde, özellikle mesleki müzik eğitimi kapsamında ve ses eğitiminin gerektirdiği temel davranışların üzerinde oluşturulan, ileri teknikle ve artistik düzeyde şarkı söyleyebilmeyi ve sese dayanıklılık kazandırmayı amaçlayan mesleksi, ileri bir ses eğitimidir. Şarkı söyleme eğitimi ise, Şarkı öğretimini içine alan, bireylere ses eğitiminin gereklerine uygun olarak, doğru, güzel ve etkili şarkı söylemeyle ilgili davranışların kazandırıldığı ve özellikle genel ve özengen (amatör) müzik eğitimi kapsamında uygulanan bir ses eğitimidir. Şarkı söyleme eğitimi, şarkı öğretimindeki, ritm, ezgi, dil ve işitme çalışmalarının yanında, sesini doğru, güzel ve etkili kullanma davranışlarını kazandırmayı amaçladığı için, özellikle ilköğretim ve orta öğretim kurumlarında uygulanır. Konuşma bozukluklarına bağlı tedavi de ses eğitimi kapsamındadır. Bunda esas amaç, konuşma sırasındaki sesin doğru oluşturulup kullanılması, artikülasyonun ve diksiyonun doğruluğu olarak belirlenmektedir.

Bu durumu Vennard (1967) şöyle ifade eder; Şan eğitiminde, özellikle şan eğitimi için bestelenmiş eserlerin, üst düzey bir teknikle sanatsal boyutla söylenmesi esas alınırken; şarkı söyleme eğitiminde, her tür ve düzeydeki şarkıları doğru, güzel ve etkili söylemeye yönelik davranışların kazandırılması hedeflenir. Şarkı söyleme eğitimi, şan eğitiminin temelidir.

2.8. Sesin Korunması

Şarkı söyleyen bir insan, hayat dolu olmalıdır. Ancak o zaman, müzik gibi hata kabul etmeyen ve başarılı olmak için de, büyük sabır, güç ve sonsuz bir müzik sevgisi isteyen bu yolda hayal ve düşüncelerini gerçekleştirebilir. Düzenli ve ölçülü bir yaşamı olmayan, tanrının ona verdiği sesinin kıymetini bilmeyen insanların, kısa sürede, yürüdükleri yolda başarısızlıklarla burun buruna geldiklerini görürüz (Egüz,1999: 8).

Ses eğitiminde bilinçli bir şekilde ses oluşturulması ve kullanılması, insanda ses sistem ve mekanizmasının tanınarak algılanması ile mümkündür. İletişim ve etkileşim aracı olarak yaşamın her alanında insanın sesini sürekli kullanma zorunluluğu vardır. Ses eğitiminin genel amacı bireyin ses sağlığını koruyarak sesini kullanmayı öğretmektir. Bu bağlamda AGSL bireysel ses eğitimi öğretim sürecinde öğrencilere, seslerine olumsuz etki yapan ortam ve durumlardan korunma ve bunu yaşamlarının her anında uygulama becerisi kazandırılması amaçlanmaktadır. Bu beceri ile öğrencilerde, ses bozukluğuna sebep olan etkenleri tanıyabilme ve bu etkenlerden kaçınma bilinci geliştirilir. (MEB 2008: 17).

Ses eğitimine başlayan bir öğrencinin hiçbir sağlık sorunu olmamalıdır. Eğer, bir takım rahatsızlıklar söz konusu ise, bunlar kesinlikle tedavi edilmelidir. Ses eğitimi gerçekten zorlu bir eğitimidir. Öğrenci, bir sporcu gibi yüksek fizik gücüne sahip olmalıdır. Ayrıca, bu gücü hem esnek hem de atak bir biçimde kullanabilme becerisini elde edecek çalışmalar yapmalıdır (Yurdakul, 2000: 4).

Sesiyle müzik yapan her insanın uzun süre sağlıklı bir sesle şarkı söyleyebilmesi için;

- 1- Beden sağlığına,
- 2- Ruh sağlığına,
- 3- Sesin teknik açıdan kullanıma dikkat etmesi gerekir.

Güzel bir ses ancak sağlıklı bir beden ve sağlıklı bir ruh ile birleşirse amacına ulaşabilir.

1- Beden Sağlığı

Güzel ve sağlıklı bir sese sahip olmak için beden sağlığımızı korumalıyız. Beden ve ses sağlığımızı hem dışarıdan hem de içeriden olumsuz yönde etkileyen pek çok etmen vardır.

Bu dış etmenleri, etkilerini ve alınacak önlemleri aşağıda ki tabloda görelim.

Tablo 2.8.1: Dış Etmenler

Dış etmenler	Etkileri	Alınacak önlemler
I- Sigara	Hem genel sağlığımıza hem de ses sistemi öğelerine zarar verir.	1- Hiç kullanmamak 2- Kullanılıyorsa bırakmak
II- Alkollü içkiler	Boğaz ve gırtlığı örten ince zarın üzerindeki damarları genişletir. Bu oluşum zamanla sesi öldürür.	Alkollü içkileri kullanmamak
III- Mevsim dönemleri	Mevsimlerin geçiş dönelerinde fazlaca nezle, grip ve soğuk algınlıkları geçiririz.	Mevsim geçişlerinde giyimimize, içeceklerimizin soğuk veya sıcaklığına dikkat etmek
IV- Kuru iklimli yerler	Kuru hava hem ses öğeleri hastalıklarına hazır bir ortamdır hem de insanı rahatsız eder.	Bu tür ortamlarda, olması gereken nem miktarını bilinen tedbirlerle düzenlemek
V- Isı farklılığı	Hem genel sağlığımızı hem de ses sistemimize ait öğelerin sağlığını olumsuz yönde etkiler.	Isıları farklı olan ortamlara girerken veya çıkarken giyimimize dikkat etmek
VI- Acılı besinler	Bazı acılı besinler ses sistemi öğelerine zarar verir.	Acılı besinleri ölçülü kullanmak veya hiç kullanmamak
VII- Çok soğuk veya sıcak içecekler	Boğazın ince zarına zarar verir.	İçcekleri normal soğukluk ve sıcaklıkta almak
VIII- Tozlu pis hava	Solunum ögesine ve boğazı örten zara zarar verir.	Böyle ortamlarda uzun süre kalmamak
IX- Aşırı yemek yemek	Dolu bir mide diyaframın hareketlerini etkiler. Solunum desteği azalır ve midede toplanan kan ses tellerini besleyemez, sesin kalitesi düşer.	Gereğinden fazla yemek yemekten kaçınmak
X- Uykusuzluk	Genel sağlığı ve ses sağlığını tehdit eder.	Günde 8 saat uyku uyumak

Kaynak: Akbulut,2002: 11.

Şimdi de iç etmenleri, etkilerini ve alınacak önlemleri aşağıdaki tabloda görelim.

Tablo 2.8.2: İç Etmenler

İç etmenler	Ayrıntıları	Etkileri	Alınacak önlemler
I- Solunum ögesi hastalıkları	Bronşit Astm Akciğer veremi	1- Akciğerdeki anatomik yapıyı bozar. 2- Düzenli nefes alıp vermemizi aksatır.	Yürüyüş, masa tenisi, yüzme, kürek, tenis gibi fazla yorucu olmayan sporlar yapılmalıdır.
II- Boğaz hastalıkları	Bademcik iltihabı Anjin Farenjit Lârenjit	Bu hastalıklar hem genel sağlığımızı tehdit eder hem de sağlıklı ve temiz bir ses üretmemize engel olur.	Bir uzman doktora gidilmeli ve onun önereceği tedavi yöntemlerine uyulmalıdır.
III- Burun hastalıkları	Nezle Sinüzit Burun tümörleri Burun kanamaları Burundaki fazla etler ve kemik eğrilikleri	Genel sağlığımızı tehdit eder. Sesin yankılandırılmasına engel olur.	

2- Ruh Sağlığı

Heyecanlanma, aşırı endişe ve korku gibi psikolojik durumlar bireyin günlük yaşamını olumsuz yönde etkilemektedir. Bu bakımdan, şarkı söylemeyi kendilerine meslek veya zevk edinen insanlar düzenli bir yaşama biçimini seçmek zorundadır. Güven duygusunun azaldığı, bazen tamamen yitirildiği durumlarda ses tekniğinin ve hatta sesin kaybedildiği görülmektedir. Psikolojik nedenlere bağlı bu gibi durumlarda ses eğitimsi, psikolog ve foniatristin ortak yaklaşımıyla olumlu sonuçlar alınmaktadır (Akbulut, 2002: 11).

“...Bazı öğrenciler, fazla alıngan, fazla durgun, içe dönük, kendini ifade etmede zorlanan ya da sinirli bir yapıya sahip olabilirler. Bu tür etkilerle öğrenci,

gerekli aşamaları zamanında ve istenen düzeyde gerçekleştiremez. Eğitimcinin bunları fark edebilecek bilgi ve duyarlılığa sahip olması ve duruma göre konunun uzmanıyla iş birliği yapması gerekir.” (Yurdakul, 2000: 5).

Her insanın, ruhsal ve organik yapıları arasında sıkı bir bağ vardır. Organik yapının herhangi bir yerindeki aksaklık ruhsal yapıyı etkiler. Ruh sağlığındaki herhangi bir bozukluk da, organik yapıdaki düzen ve dengeyi bozar. Ruhsal nedenlerle bazı kimselerin kendilerine karşı güvenlerini yitirdikleri, bir topluluk karşısında güçsüz duruma düştükleri, ses tekniklerini ve hatta seslerini kaybettikleri bile görülür (Egüz, 1999: 13).

3- Sesin Teknik Açısından Kullanımı

Ses tekniği çalışmaları, bir sesin rahat, doğru ve güzel biçimde uzun süre müzik yapma olanaklarına kavuşturulması için yapılır. Teknik gücü elde etmek için yapılan bu çalışmaların, bazen eğiticinin bazen de eğitilenin kusurları yüzünden amacına ulaşamadığı hatta eğitilen sesin bozulmasına bile yol açtığı görülür. Bu nedenle ses tekniği çalışmalarının büyük bir özen ve sabırla yapılması gerekir (Akbulut, 2002: 14).

Ses eğitimine yeni başlayan öğrenci, kendisini hiç tanımadığı bir ülkeye, hatta başka bir gezegene ayak basmış gibi hisseder. İlk zamanlar bunu açık bir biçimde algılayıp ifade edemez. Çünkü o zamana kadar hiç düşünmediği, hissetmediği ve alışmadığı bir mantıkla karşılaşmıştır. Kendisinden ilk kez gözü ile göremediği, eliyle tutamadığı bir şeyi kullanması istenmektedir (Yurdakul, 2000: 6).

2.9. İlgili Yayınlar

Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri ile ilgili ilk çalışmalar 1986 yılında başlamıştır. 15.09.1986'da Prof. Dr. Bülent ÖZER'in başkanlığında, Prof. Dr. Bülent ERİÇ, Prof. Ali Teoman GERMANER ve Öğrt. Gör. Süleyman Saim TEKCAN'ın katılımları ile komisyon toplanmıştır. Komisyonda, mevcut kültür ve sanat birikiminin ağırlık kazandırılması amacına yönelik sanat ağırlıklı liselerin açılmasının önemi vurgulanmıştır. Bu tür liselerin, üniversite tercihinde de sanat ağırlıklı mesleklerin gelişmesinde yardımcı olacağı görüşünden hareketle, geniş kapsamlı programlar yapılmasına karar verilmiştir (Buyurgan, 1996: 97: Aktaran, Kamiloğlu, 2009).

Yrd. Doç. Dr. H. Seval KÖSE, 2006 yılında yayınlamış olduğu "Müzik Öğretmenliği Eğitiminde Öğrenci Kaynağı Olarak Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümleri" isimli ulusal sempozyum bildirisinde Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinin amaçlarını ve öğrencilerin başarı durumlarını ele almıştır. Ayrıca 2003 yılında yayınlamış olduğu "Sesle İlgili Koruyucu Sağlık Bilgisinin Ses Üzerindeki Etkileri ve Profesyonel Ses Sanatçılarının Eğitimdeki Özellikler" isimli makalesinde, sağlık bilgisinin ses üzerindeki etkilerinden bahseder.

Bilgen Özcan Coşkunsoy, 2008 yılında hazırlamış olduğu, "Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin Ses Problemleri ve Nedenleri" isimli Yüksek Lisans Tez çalışmasında, AGSL Müzik Bölümü öğrencilerinin ses problemlerini ve bu problemlerin olası kaynağını saptamaya yönelik bir araştırma yapmıştır.

Araştırmanın sonuçlarında, AGSL öğretim programına konulan bireysel ses eğitimi dersinin, programda daha çok yer alması gerektiğine ve mutasyon dönemi içerisinde olan öğrencilerin bu derslerde seslerini koruma ve seslerini doğru

kullanma davranışlarını kazanmaları gerektiğine dair bulgular ve sonuçlar elde etmiştir. Bunun yanı sıra ses sağlığını olumsuz etkileyebilecek etmen ve koşullar ile ilgili olarak da bulgular elde etmiştir.

Özlem Üzeren 2008 yılında hazırlamış olduğu “ Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümlerinde Bireysel Ses Eğitimi Dersinin Öğrenci Görüşlerine Göre İncelenmesi” isimli tezinde Bireysel Ses Eğitimi dersinin işlenişinde karşılaşılabilecek sorunları ve dersin amacına ulaşabilmesi için uygulanması gerekenleri araştırmıştır. Araştırmada öğrencilerin bu derse ilişkin görüşleri, bireysel ses eğitiminde karşılaşılan güçlükler ve repertuar seçimi gibi konular yer almaktadır.

Ses eğitiminin önemini vurgulayan bir diğer çalışmada Ferda Gürkan Öztürk tarafından 2003 yılında yapılmıştır. “ Müzik Öğretmeni Yetiştiren Kurumlarda Ses Eğitiminin Önemi ve Bireysel Ses Eğitimi Dersi” isimli makalesinde, müzik öğretmeni yetiştiren kurumlardaki ses eğitiminin önemi üzerinde durulmuş ve bireysel ses eğitimi dersinin genel bir değerlendirmesinin yapılmasına çalışılmıştır. Bu kapsamda, ses eğitimi programlarının çağdaş program geliştirme tekniklerine uygun olarak geliştirilmesi ve gittikçe azaldığı gözlenen haftalık ders saatlerinin yıllara yayılarak artırılması gibi önemli sonuçlar ortaya çıkmıştır. Çalışmada belirlenen sorunların çözümüne ilişkin temel öneriler getirilmiştir.

Bireysel Ses Eğitimi derslerinde karşılaşılan sorunlar ile ilgili bir diğer çalışma da Aysun Tonya tarafından 2008 yılında Yüksek Lisans Tezi olarak hazırlanmıştır. “Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Bölümlerinde Bireysel Ses Eğitimi Derslerinde Karşılaşılan Sorunların Öğretmen ve Öğrenci Görüşlerine Göre İncelenmesi” isimli çalışmada, Ege ve Marmara Bölgeleri’ndeki Müzik Eğitimi Anabilim Dalları’nda okumakta olan öğrencilerinin ve görev yapmakta olan Bireysel Ses Eğitimi dersi öğretmenlerinin, Bireysel Ses Eğitimi derslerinde karşılaştıkları

sorunları saptamaya ve bu sorunlar ile onların kişisel özellikleri arasındaki ilişkileri incelemeye çalışmıştır.

Müzik eğitimi bölümlerinde Bireysel Ses Eğitimi ders sürelerine ilişkin bir çalışma da Yrd. Doç. Dr. Sema Sevinç tarafından 2004 yılında yapılmıştır. “Müzik Eğitimi Bölümlerinde Ses Eğitimi (Şan) Dersine Ayrılan Sürenin Yeterli Olup Olmadığı Üzerine Bir Araştırma” isimli makalesinde ses eğitimi ve dersin süresi üzerinde durulmuştur. Araştırmanın bulgu ve sonuçlarında müzik eğitimi kurumlarında ses eğitimi öğretim elemanlarının ve ders sürelerinin yetersizliği ile ilgili sonuçlara varılmıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Bu bölümde; Araştırmanın Yöntemi, Evren-Örneklem, Veri Toplama Araçları, Verilerin Analizi ve Çözümlemesi konularına değinilecektir.

3. YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Yöntemi

Araştırmada durum tespitine yönelik tarama modeli esas alınarak nitel araştırma yöntemi kullanılmış, bulguların elde edilmesinde “anket” ve “görüşme” yöntemleri uygulanmıştır.

Araştırmada kullanılan görüşme yönteminin özellikleri şu şekilde belirtilmiştir:

Görüşme, sözlü iletişim yoluyla veri toplama tekniğidir. Bireylerin, çeşitli konulardaki bilgi, düşünce, tutum ve davranışlar ile bunların olası nedenlerinin öğrenilmesinde kullanılan yollardan biridir. Görüşme sırasında verilerin kaydedilmesi amacıyla görüşme formları, ses ve görüntü cihazları kullanılabilir (Karasar, 1999). Araştırmada kullanılan görüşme formunda, açık ve kapalı uçlu sorulardan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır.

Araştırmada kullanılan diğer bir yöntem olan anketi Büyüköztürk (2005) şöyle ifade eder;

“Thomas (1998) anketi, insanların yaşam koşullarını, davranışlarını, inançlarını veya tutumlarını betimlemeye yönelik bir dizi sorudan oluşan bir araştırma materyali olarak tanımlamaktadır.”

Araştırmada öğrencilere uygulanan anketler ve öğretmenlerle yapılan görüşmeler, Bireysel Ses Eğitimi Öğretmeninin azlığı, ulaşım imkanları ve zaman kısıtlılığı nedeniyle, İç Anadolu bölgesinde uygulanmıştır.

Araştırmada geliştirilen ve uygulanan ankette şu adımlar izlenmiştir;

Tablo 3.1.1: Anket Geliştirme Süreci

<p>1.AŞAMA</p> <p>Problemi Tanımlama</p> <p>— Amaç ve Soru Belirleme</p>	<p>2.AŞAMA</p> <p>Madde Yazma</p> <p>— Taslak Form Oluşturma</p>	<p>3.AŞAMA</p> <p>Uzman Görüşü Alma</p> <p>— Ön Uygulama Formu Oluşturma</p>	<p>4.AŞAMA</p> <p>Ön Uygulama ve Ankete Son şeklini Verme</p>
--	--	--	---

Kaynak: Büyüköztürk, 2005

3.2. Evren-Örneklem

Bu araştırmanın evrenini 2009–2010 Eğitim-Öğretim yılında İç Anadolu Bölgesindeki Anadolu Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinin Müzik bölümlerinde öğrenim görmekte olan 12.sınıf öğrencileri ve öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise Aksaray, Ankara ve Eskişehir Anadolu Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinde görev alan ve dalı “Bireysel Ses Eğitimi” olan öğretmenler ile 12. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır.

Görüşmelerin ve anketlerin uygulanmasında İç Anadolu bölgesinde ki AGSL’lerde branşı Bireysel Ses Eğitimi olan öğretmenler ve bu öğretmenlerin bağlı oldukları okullar seçilmiştir. Ayrıca araştırmanın yöntemlerinden birisi olan “Görüşme” yönteminin zorlukları ve öğretmenlere ulaşılabilirlik durumları da göz önünde bulundurulmuştur.

3.3. Veri Toplama Araçları

Veriler, durum saptamaya yönelik olarak araştırmacı tarafından hazırlanan anketlerin ve görüşmelerin uygulanması ile toplanmıştır. Öğrencilere anket, öğretmenlere ise görüşme yöntemi uygulanarak veriler elde edilmiştir.

Öğretmenlere uygulanan görüşme soruları ile öğrencilere uygulanan anket sorularının hazırlanmasında alan uzmanı öğretim üyelerinin görüşlerine başvurulmuş, bu görüşler doğrultusunda sorulara yön verilmiştir.

Araştırmada yazılı kaynakların taranması ve incelenmesinde, kütüphanelerden ve internetten faydalanılmıştır.

Veri toplamak için geliştirilen anketin uygulanmasıyla da öğrencilerin görüş ve düşünceleri, yapılan görüşmelerle de öğretmenlerin görüş ve düşünceleri öğrenilmeye çalışılmıştır.

Öğretmen Görüşme Formunun Hazırlanması:

Bireysel Ses Eğitimi öğretmenleri ile yapılacak olan görüşme sorularının hazırlanması için bir taslak form oluşturulmuştur. Bu form öğretmenlerin görüşlerine sunulmuş, formun anlaşılabilirliği ve amaca uygunluğuna ilişkin görüş alınmıştır. Ayrıca alan uzmanı eğitimcilere de danışılarak forma son Őekil verilmiştir.

Araştırmada, görüşme için, amaçlar doğrultusunda araştırmacı tarafından hazırlanmış, açık ve kapalı uçlu sorulardan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır.

Görüşmeler araştırmacı tarafından gerçekleştirilmiştir. Öğretmenlerle yapılan görüşmeler için toplamda 15 soru oluşturulmuş ve bu sorular Aksaray'da 1, Eskişehir'de 1 ve Ankara'da 2 olmak üzere, dalı Bireysel Ses Eğitimi olan toplam 4 öğretmene yöneltilmiştir.

Elde edilen görüşler, Tablolarla desteklenerek açıklanmıştır. Görüşmeler sonucunda öğretmenlerin görüş ve düşünceleri aynen tablolara yansıtılmıştır.

Görüşme formunda öğretmenin, AGSL Müzik bölümü 12. Sınıf öğrencilerinin Bireysel Ses Eğitimi dersinden beklentileri, öğrencilerle işlenen derslerin daha verimli olması için gereken koşullar ve öğrencilerin genel olarak zorlandıkları konular ile ilgili maddelere yer verilmiştir.

Görüşme formunun geliştirilirken öncelikle anlaşılabilirliğin kontrolü için alan uzmanlarından görüş alınmıştır. Gereken düzenlemeler yapıldıktan sonra son şekli verilmiştir. Formda ayrıca öğretmenlere ait bazı kişisel bilgilerin (mezun olduğu okul ve şuan Şan dersleri alıp almadıkları) olduğu kısımlar yer almıştır.

Görüşmeler yaklaşık 15 – 20 dakika sürmüş, görüşmelerin büyük bir kısmı kayıt cihazıyla kaydedilmiş ve yanıtlar araştırmacı tarafından not edilmiştir.

Toplanan veriler bilgisayar ortamına aktarıldıktan sonra, görüşülen öğretmenler için 8 sayfalık ham veri metinleri elde edilmiştir.

Öğrenci Anket Formunun Hazırlanması:

Bireysel Ses Eğitimi dersinde öğrencilerin karşılaştıkları zorlukları saptamak üzere Aksaray Anadolu Güzel Sanatlar ve Spor Lisesinde bir ön araştırma yapılmıştır. Bu araştırma çerçevesinde 12. Sınıf öğrencileri ile çeşitli zaman aralıklarında bazen birebir, bazen de gruplar halinde konuşulmuş, Bireysel Ses

Eđitimi derslerinin işlenmesi, koşullar ve karşılaşılan zorluklar ile ilgili dūřünceleri öğrenilmeye çalışılmıştır.

Anket sorularına zemin hazırlayabilmek amacıyla Bireysel Ses Eđitimi öğretmenin de izniyle öğrencilerle yapılan bu ön görüşmelerden elde edilen ifadeler ve dūřünceler not alınarak anket soruları için havuz oluşturulmuştur.

AGSL Bireysel Ses Eđitimi dersinde öğrencilerin görüşlerini ve dūřüncelerini almak ve karşılaştıkları zorlukları saptamak amacı ile 16 seçmeli soru hazırlanmıştır. Hazırlanan anketler ilk olarak Selçuk Üniversitesi Müzik Eđitimi bölümünde 1. Sınıfta Bireysel Ses Eđitimi Dersi alan öğrencilerinden tesadüfi olarak seçilen on kişiye uygulanmış ve anketin anlaşılabilirliği kontrol edilmiştir.

Anketler ve MEB onaylı izin belgeleri anketler uygulanmadan önce okulların müdürlüklerine gönderilmiş, okul idaresi iş birliği ile ders öğretmenlerine ulaştırılmıştır. Aksaray Anadolu Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi ile Ankara Anadolu Güzel Sanatlar ve Spor Lisesinde Anketler öğrencilere araştırmacı eşliğinde uygulanmış, Eskişehir Anadolu Güzel Sanatlar ve Spor Lisesine de anket soruları gönderilerek, ilgili öğretmen tarafından öğrencilere uygulanması sağlanmıştır.

Hazırlanan anketler, Ankara, Aksaray ve Eskişehir AGSL Müzik bölümlerinde 12. sınıfta okuyan öğrencilere uygulanmış ve son şekli Ekler bölümünde sunulmuştur.

3.4. Verilerin Analizi ve Çözümlemesi

Öğrencilere Uygulanan Anketin Analizi:

Anket sonucu toplanan tüm veriler, frekans (f) ve yüzde (%) dağılım tablosu şeklinde sayısal verilere dönüştürülmüştür. Elde edilen bulgular önce çizelgeler halinde verilmiş ve her çizelgede açıklamalarla gerekli yorumlar yapılmıştır. Tüm bu analizler için SPSS 16 (Statistical Packet Program For Social Sciences) programı kullanılmıştır.

Öğretmenlere Uygulanan Görüşmenin Analizi:

Görüşme yapılan öğretmenlerin sayılarının az olması nedeniyle görüşme tekniğinin özelliklerinden olan içerik analizi ve kodlamalar yapılmamış, ancak görüşlere ayrıntılı olarak yer verilmiştir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Bu bölümde araştırmanın bulguları öğretmen ve öğrenci görüşleri açısından oluşturulan alt problemler ile ilişkili olarak açıklanmış ve yorumlanmıştır.

4. BULGULAR ve YORUMLAR

4.1. Öğrenci Anketine İlişkin Alt Problemlere Ait Bulgular ve Yorumlar

4.1.1. Bireysel Ses Eğitimi derslerinin işlenme sürecinde karşılaşılan zorluklar nelerdir?

4.1.2. Bireysel Ses Eğitimi derslerinin işlendiği ortamların koşulları nelerdir?

4.1.3. Bireysel Ses Eğitimi derslerinden beklentileri nelerdir?

Tablo 4.1.1: Örnekleme giren öğrencilerin cinsiyetlerine göre dağılımları

Cinsiyet	f	%
Kız	32	65,3
Erkek	17	34,7
Toplam	49	100

Tablo 4.1.1'de görüldüğü gibi öğrencilerin cinsiyetlerine göre dağılımında Çoğunluğu %65,3 oranında kız öğrenciler oluşturmaktadır. Erkek öğrencilerin ise %34,7 ile kız öğrencilerden azınlıkta kaldığı görülmektedir.

Tablo 4.1.2: Örneklemeye giren öğrencilerin okullarına göre dağılımları

Okul	f	%
Ankara	11	22,4
Aksaray	18	36,7
Eskişehir	20	40,8
Toplam	49	100

Tablo 4.1.2'de görüldüğü gibi ankete katılan öğrencilerin okullara göre dağılımı %40,8 Eskişehir, %36,7 Aksaray, %22,4 Ankara şeklindedir. Tabloya göre en yüksek katılım Eskişehir'den sağlanmıştır.

Tablo 4.1.3: Öğrencilerin Bireysel Ses Eğitimi derslerini sevme durumu.

Dereceler	f	%
Hiç	1	2,0
Az	9	18,4
Kısmen	15	30,6
Tamamen	24	49,0
Toplam	49	100

Tablo 4.1.3'de öğrenci anketlerine göre; “Bireysel Ses Eğitimi derslerini seviyor musunuz?” sorusuna, %2,0 Hiç, %18,4 Az, %30,6 Kısmen, %49,0 Tamamen cevapları verilmiştir.

Bu sonuçlara göre öğrencilerin Bireysel Ses Eğitimi derslerini sevdikleri söylenebilir. Derslerin öğrenciler tarafından sevilmesinde öğretmeninde rolü büyüktür.

Bu durumun önemini MEB (2008), AGSL Bireysel Ses Eğitimi Ders Programında, programın temel yaklaşımları bölümünde ki 5. Maddesinde şöyle ifade eder;

“Öğrencinin kontrol düzeyi, sorumluluk duygusu, hedefleri, ilgi alanları, yeterlilikleri ve beklentileri başarıma güdüsünü besleyen etmenlerdir ve güdüleme öğrenmeyi etkiler. Bu nedenle öğrenci merkezli eğitimde her öğrencinin motivasyonuna önem verilir.”

Tablo 4.1.4: Bireysel Ses Eğitimi dersleri bittikten sonra öğrencilerin seslerini yorgun hissetme durumu.

Dereceler	f	%
Hiç	7	14,3
Az	14	28,6
Kısmen	20	40,8
Tamamen	8	16,3
Toplam	49	100

Tablo 4.1.4'de öğrenci anketlerine göre; “Bireysel Ses Eğitimi dersleri bittikten sonra sesinizi yorgun hissediyor musunuz?” sorusuna, %14,3 Hiç, %28,6 Az, %40,8 Kısmen, %16,3 Tamamen cevapları verilmiştir.

Tablo 4.1.5: Öğrencilerin, öğretmenleriyle birlikte işledikleri dersler dışında ki çalışma durumları.

Dereceler	f	%
Hiç Çalışmıyorum	5	10,2
Sadece dersten önce	16	32,7
1-2 Saat	23	46,9
2-3 Saat	5	10,2
Toplam	49	100

Tablo 4.1.5'e göre ; “Öğretmeninizle birlikte işlediğiniz dersler dışında, Bireysel Ses Eğitimi dersine haftada kaç saat çalışıyorsunuz?” sorusuna, %10,2 Hiç Çalışmıyorum, %32,7 Sadece dersten önce, %46,9 1–2 Saat, %10,2 2–3 Saat cevapları verilmiştir.

Bu sonuçlara göre öğrencilerin büyük bir bölümün, öğretmenleri ile birlikte işledikleri dersler dışında, Bireysel Ses Eğitimi dersine haftada 1–2 Saat çalıştıkları, azımsanmayacak kadar büyük bir çoğunluğunda sadece dersten önce çalıştıkları söylenebilir.

Tablo 4.1.6: Bireysel Ses Eğitimi derslerinin işlenmesinde belirli bir kitaba bağlı kalınma durumu.

Dereceler	f	%
Az	3	6,1
Kısmen	25	51
Tamamen	21	42,9
Toplam	49	100

Tablo 4.1.6' ya göre; “Bireysel Ses Eğitimi dersini belirli bir kitaba bağlı kalarak mı işliyorsunuz?” sorusuna, %6,1 Az, %51 Kısmen, %42,9 Tamamen cevapları verilmiştir. “Hiç” seçeneğini işaretleyen öğrenci olmamıştır.

Bu sonuçlara göre Bireysel Ses Eğitimi derslerinin belirli bir kitaba kısmen bağlı kalarak işlendiği görülmektedir.

Tablo 4.1.7: Bireysel Ses Eğitimi derslerinin işlendiği öğrenci sayılarına ilişkin sonuçlar.

Dereceler	f	%
1 Öğrenci	30	61,2
4 ve daha fazla	19	38,8
Toplam	49	100

Tablo 4.1.7' ya göre; “Bireysel Ses Eğitimi dersleri kaç öğrenci ile yapılmaktadır?” sorusuna, %61,2’si 1 Öğrenci, %38,8’i 4 ve daha fazla cevapları verilmiştir.

Bu sonuçlara göre ankete katılan öğrencilerin büyük çoğunluğu Bireysel Ses Eğitimi derslerinde birebir eğitim almaktadır. Anketteki şıklardan;

b)2 Öğrenci

c)3 Öğrenci

Seçeneklerini ankete katılan hiçbir öğrenci işaretlememiştir.

Öğrencilerin çoğunluğunun Bireysel Ses Eğitimi derslerini birebir işliyor olmaları, eğitimcinin, Bireysel Ses Eğitimi ders saati boyunca sadece bir öğrenciye odaklı eğitim vermesine olanak tanır. Bu durum, AGSL Bireysel Ses Eğitimi Ders Programında 5. Maddede şu şekilde ifade edilmiştir;

“Bireysel Ses Eğitimi dersi bireysel gelişime dayalı, öğrenci merkezli bir ders olduğundan öğrencinin bireysel gelişim ve özelliklerine uygun alıştırma ve parçalarla yürütülür.”

Tablo 4.1.8: Bireysel Ses Eğitimi dersinin, ders saati bakımından yeterlilik durumu.

Dereceler	f	%
Hiç	10	20,4
Az	17	34,7
Kısmen	9	18,4
Tamamen	13	26,5
Toplam	49	100

Tablo 4.1.8' e göre; “Bireysel Ses Eğitimi dersi, ders saati bakımından yeterli midir?” sorusuna, %20,4 Hiç, %34,7 Az, %18,4 Kısmen, %26,5 Tamamen cevapları verilmiştir.

Bu sonuçlara göre Bireysel Ses Eğitimi derslerinin, ders saati bakımından yetersiz olduğu görülmektedir.

Bu durumu Sevinç ve Şimşek (2004) şöyle ifade eder;

“Bir müzik eğitimcisinin, sesini yirmi-yirmi beş yıl kullanacağı asla unutulmamalıdır. Bu nedenle müzik eğitimcilerinin tam ve sağlıklı bir ses eğitiminden geçmeleri gerekmektedir. Yeterli alınamayan ses eğitimi dersi ileriki yıllarda müzik eğitimcisinin ses ve solunum rahatsızlıklarıyla karşılaşmasına neden olabilir.”

Ayrıca konu ile ilgili olarak, alanında uzman öğretim üyelerinin görüş ve önerilerine başvurulmuş, bu önerilere göre Anadolu Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinde Bireysel Ses Eğitimi ders saatleri “ideal” olarak 3 saat olmalıdır sonucuna varılmıştır.

Tablo 4.1.9: Bireysel Ses Eğitimi derslerinde vücudu rahatlatmak için yapılan egzersizlere ayrılan sürenin yeterlilik durumu.

Dereceler	f	%
Hiç	1	2
Az	6	12,2
Kısmen	21	42,9
Tamamen	21	42,9
Toplam	49	100

Tablo 4.1.9' a göre; “Bireysel Ses eğitimi derslerinde vücudunuzu rahatlatmak için yapılan egzersizlere ayrılan süre sizce yeterli midir?” sorusuna, %2 Hiç, %12,2 Az, %42,9 Kısmen, %42,9 oranında Tamamen cevapları verilmiştir.

Bu sonuçlara göre Bireysel Ses eğitimi derslerinde vücudu rahatlatmak için yapılan egzersizlere ayrılan sürenin kısmen yeterli olduğu söylenebilir.

Ses-nefes alıştırmalarına başlamadan ve şarkı söylemeden önce vücudu rahatlatmak için yapılan egzersizlerin önemini Egüz (1999) şöyle ifade eder;

“Rahatlama ve yumuşama, vücuttaki kas sisteminin, çeşitli ve düzenli vücut hareketleri yoluyla, sinir sistemini etkilemesi biçiminde özetlenebilir. Dıştan yumuşamayı sağlayan fiziksel hareketlerin ikinci amacı da, vücudun belli bir düzeyde ısınmasıdır.

Tablo 4.1.10: Bireysel Ses Eğitimi derslerinde ses-nefes egzersizlerine ayrılan sürenin yeterlilik durumu.

Dereceler	f	%
Az	7	14,3
Kısmen	22	44,9
Tamamen	20	40,8
Toplam	49	100

Tablo 4.1.10' a göre; “Bireysel Ses Eğitimi derslerinde ses-nefes egzersizlerine ayrılan süre ne oranda yeterlidir?” sorusuna, %14,3 Az, %44,9 Kısmen, %40,8 Tamamen cevapları verilmiştir. “Hiç” seçeneğini işaretleyen öğrenci olmamıştır.

Bu bulgulara göre Bireysel Ses Eğitimi derslerinde ses-nefes egzersizlerine ayrılan sürenin kısmen yeterli olmadığı sonucuna varılabilir.

Nefes egzersizlerin önemini Özgül (2000) şöyle ifade eder;

“Doğru ve güzel şarkı söylemenin yolu her şeyden önce doğru nefes almakla başlar.”

Ses egzersizlerin önemini de Egüz (1999) şöyle ifade eder;

“Ses tekniği çalışmaları, bir sesin, rahat, doğru ve güzel bir biçimde, uzun süre müzik yapma olanaklarına kavuşturulması için yapılır. Teknik gücü elde etmek üzere yapılan bu çalışmalar, bazen eğitici ya da eğitilenin kusurları yüzünden amacına ulaşamadığı, hatta eğitilen sesin bozulmasına bile yol açtığı görülür. Bu nedenle teknik çalışmaların yarar yerine zarar vermemesi için büyük bir özen ve sabırla yapılması gerekir.”

Tablo 4.1.11: Öğrencilerin eğitim gördükleri okullarda Bireysel Ses Eğitimi derslerine giren öğretmenlerin sayısının yeterlilik durumu.

Dereceler	f	%
Az	18	36,7
Kısmen	14	28,6
Tamamen	17	34,7
Toplam	49	100

Tablo 4.1.11' e göre ; “Bireysel Ses Eğitimi dersi, ders saati bakımından yeterli midir?” sorusuna, %20,4 Hiç, %34,7 Az, %18,4 Kısmen, %26,5 Tamamen cevapları verilmiştir. “Hiç” seçeneğini işaretleyen öğrenci olmamıştır.

Bu sonuçlara göre Bireysel Ses Eğitimi derslerine giren öğretmenlerin sayı olarak yetersiz olduğu söylenebilir.

Anketlerin ve görüşmelerin uygulandığı okullarda ki Bireysel Ses Eğitimi dersi öğretmen sayıları şu şekildedir;

Aksaray: 1

Eskişehir: 1

Ankara: 2

Buradan hareketle, özellikle Aksaray’da sadece bir Bireysel Ses Eğitimi ders öğretmeni olması, Tablo 4.1.8’deki “*Bireysel Ses Eğitimi dersi, ders saati bakımından yeterli midir?* Sorusu ve Tablo 4.1.7’deki “*Bireysel Ses Eğitimi dersleri kaç öğrenci ile yapılmaktadır?*” sorusu ile de ilişkilidir. Yeterli öğretmenin olmaması hem ders saatlerinin yetersizliğinin hem de derse giren öğrenci sayısında ki artışın sebeplerinden biridir denilebilir.

Tablo 4.1.12: Bireysel ses eğitimi dersleri için okullardaki çalışma odalarının sayısının yeterlilik durumu.

Dereceler	f	%
Hiç	3	6,1
Az	10	20,4
Kısmen	19	38,8
Tamamen	17	34,7
Toplam	49	100

Tablo 4.1.12' ye göre ; “Bireysel ses eğitimi dersleri için okulunuzdaki çalışma odalarının sayısı ne oranda yeterlidir?” sorusuna, %6,1 Hiç, %20,4 Az, %38,8 Kısmen, %34,7 Tamamen cevapları verilmiştir.

Bu sonuçlara göre, Bireysel ses eğitimi dersleri için okullardaki çalışma odalarının sayısının yetersiz olduğu söylenebilir.

Bu durumun, öğrencilerin derslerde öğrendiklerini tekrar etmeleri ve uygulamaları konusunda sıkıntılar yaratması olasıdır. Derslikleri yeterli sayıda olan bir okulda ki öğrencilerin, rahat çalışma ortamları olması, onların başarılarına da doğrudan etki edecek bir faktördür denilebilir.

Tablo 4.1.13: Bireysel Ses Eğitimi derslerinde eserlerin piyano eşliği ile seslendirilme durumu.

Dereceler	f	%
Hiç	3	6,1
Nadiren	21	42,9
Sık Sık	13	26,5
Her zaman	12	24,5
Toplam	49	100

Tablo 4.1.13' e göre; “Bireysel Ses Eğitimi derslerinde eserlerinizi piyano eşliği ile seslendirme sıklığınız nedir?” sorusuna, %6,1 Hiç, %42,9 Nadiren, %26,5 Sık Sık, %24,5 Her zaman cevapları verilmiştir.

Bu sonuçlara göre öğrencilerin yarısına yakını, Bireysel Ses Eğitimi derslerinde eserlerini piyano eşliği ile seslendirme oranlarının yetersiz olduğunu belirtirken, yarsından az fazlası da yeterli görmektedir.

Bu durum MEB (2008) AGSL Bireysel Ses Eğitimi Ders Programında, 8. Maddede şöyle ifade edilmektedir;

“Öğretim programının uygulanması sürecinde ses alıştırmaları ve repertuvar, farklı ses gruplarına göre(soprano, alto, tenor, bas) ayrı ayrı düzenlenmeli veya uygun tonlara transpose edilmelidir. Özellikle repertuvarın farklı tür örnekleri içermesi, yaş ve ses tekniği düzeyine uygun olması ve piyano eşlikli olmasına dikkat edilmelidir. Solo parçaların yanı sıra kanon, düet, trio gibi çok sesli ve grup çalışmalarını içeren parçaların da repertuvar içine alınması önemlidir.”

Tablo 4.1.14: Bireysel Ses Eğitimi dersinde bireysel konser ve dinleti programlarına yönelik çalışmaların gerçekleştirilme sıklığı.

Dereceler	f	%
Hiç	5	10,2
Nadiren	25	51,0
Sık Sık	14	28,6
Her zaman	5	10,2
Total	49	100

Tablo 4.1.14' e göre; “Bireysel Ses Eğitimi dersinde bireysel konser ve dinleti programlarına yönelik çalışmaları ne sıklıkta gerçekleştirebiliyorsunuz?” sorusuna, %10,2 Hiç, %51,0 Nadiren, %28,6 Sık Sık, %10,2 Her zaman cevapları verilmiştir.

Bu bulgulara göre, Bireysel Ses Eğitimi dersinde bireysel konser ve dinleti programlarına yönelik çalışmaların yetersiz olduğu görülmektedir.

Bu durumun önemini MEB (2008), AGSL Bireysel Ses Eğitimi Ders Programında, programın uygulanmasına ilişkin ilke ve yaklaşımlar bölümünde ki 12. Maddesinde şöyle ifade eder;

“Öğrencilerin, öğretim sürecinde sahne ve performans becerilerini geliştirmelerine olanak sağlayan etkinliklere yönlendirilmeleri sağlanmalıdır.”

Tablo 4.1.15: Öğrencilerin buldukları şehirlerdeki ya da yakın çevrelerindeki, konser, tiyatro, opera, müzikal oyunlar vb. etkinlikleri takip edebilme durumu.

Dereceler	f	%
Hiç	6	12,2
Nadiren	19	38,8
Sık Sık	15	30,6
Her zaman	9	18,4
Toplam	49	100

Tablo 4.1.15' e göre; “Şehrinizdeki ya da yakın çevrenizdeki, konser, tiyatro, opera, müzikal oyunlar vb. etkinlikleri ne sıklıkta takip ediyorsunuz?” sorusuna, %12,2 Hiç, %38,8 Nadiren, %30,6 Sık Sık, %18,4 Her zaman cevapları verilmiştir.

Bu sonuçlara göre öğrencilerin yarısına yakını şehirlerdeki ya da yakın çevrelerindeki konser, tiyatro, opera, müzikal oyunlar vb. etkinlikleri takip edebildiklerini belirtirken, çok az farkla yarısından biraz fazlası takip etmediklerini belirtmiştir.

Bu konu ile ilgili olarak, sanatsal etkinliklere katılımın önemini MEB (2008) AGSL Bireysel Ses Eğitimi Ders Programında, 7. Maddesinde şöyle ifade eder;

“Öğretmen öğrencilerinin, her aşaması özenle planlanan ve değerlendirilen konser, tiyatro, opera, müzikal oyunlar vb. Etkinlikleri izlemelerine önem vermelidir. Bu bağlamda, öğrenciler için çalışma kâğıtları hazırlanmalı sonuç raporları istenmelidir. Bu etkinlikler aracılığı ile öğrencilerin sanat zevki ve estetik duygularını geliştirmeleri amaçlanır.”

Tablo 4.1.16: Bireysel Ses Eğitimi derslerinde öğrencilere, Türkçeyi doğru, etkili ve güzel kullanma ile ilgili olarak bilgi verilme durumu.

Dereceler	f	%
Hiç	2	4,1
Az	10	20,4
Kısmen	21	42,9
Tamamen	16	32,7
Toplam	49	100

Tablo 4.1.16' ya göre; “Bireysel Ses Eğitimi derslerinde sizlere, Türkçeyi doğru, etkili ve güzel kullanma ile ilgili olarak ne kadar bilgi veriliyor?” sorusuna, %4,1 Hiç, %20,4 Az, %42,9 Kısmen, %32,7 Tamamen cevapları verilmiştir.

Bu sonuçlara göre Bireysel Ses Eğitimi derslerinde, Türkçeyi doğru, etkili ve güzel kullanma ile ilgili olarak verilen bilgiler yeterli değildir denilebilir.

Bireysel Ses Eğitimi derslerinde Türkçeyi doğru, etkili ve güzel kullanmayı MEB (2008) şöyle ifade eder;

“Bireysel Ses Eğitimi dersi öğretim programı, Türkçeyi doğru kullanma, solunum tekniklerini uygulama, sesini tanıma ve doğru-etkili kullanma, ses eğitimi tekniklerine uygun olarak halk türkülerini, okul şarkılarını, Türk ve Dünya ses müziğinden değişik eserlerin seslendirilmesini kapsamaktadır.”

Perçin (2004)'e göre;

“Dünyadaki tüm operalar önce milli, sonra da uluslararası nitelik kazanmışlar ve hemen hepsi kendilerine göre bir stil, bir ekol geliştirmişlerdir. Müzik öğretmeni adaylarının da öncelikle Türkçemizi doğru kullanmayı, diksiyon kurallarını uygulayabilmeleri gerekmektedir. Bu konuda

repertuar sıkıntısı çekilmesi de göz ardı edilemeyecek gerçeklerdendir. Yalnız bu bizleri yıldırmmamalı, her ne şekilde olursa olsun öğrencilerimizi güzel dilimizin olanakları ile yetiştirme yolundan geri adım atmamamız gerekir.”

Tablo 4.1.17: Bireysel Ses Eğitimi derslerinde teknolojik araç-gereçlerden (projektör-DVD oynatıcı-CD çalar vb.) faydalanma durumu

Dereceler	f	%
Hiç	28	57,1
Az	10	20,4
Kısmen	11	22,4
Toplam	49	100

Tablo 4.1.17' ye göre; “Bireysel Ses Eğitimi derslerinde teknolojik araç-gereçlerden (projektör-DVD oynatıcı-CD çalar vb.) faydalanıyor musunuz?” sorusuna, %57,1 Hiç, %20,4 Az, %22,4 Kısmen cevapları verilmiştir.

Bu sonuçlara göre Bireysel Ses Eğitimi derslerinde teknolojik araç-gereçlerden (projektör-DVD oynatıcı-CD çalar vb.) faydalanma oranının yetersiz olduğu görülmektedir.

Bu durumun önemini MEB (2008), AGSL Bireysel Ses Eğitimi Ders Programında, 17. Maddesinde şöyle ifade eder;

“Öğrenme-öğretme etkinliklerinde, kazanımların edinilmesine yardımcı olabilecek uygun görsel, işitsel ve yayımlanmış materyallerden yararlanır. Eğitim ortamında özellikle, ayna, piyano ve CD/DVD gibi kayıt özelliği bulunan araçların bulunması gerekir.”

Tablo 4.1.18: Öğrencilerin Bireysel Ses Eğitimi derslerinde öğrendiklerini, koro derslerine uygulayabilme durumu.

Dereceler	f	%
Hiç	1	2,0
Az	5	10,2
Kısmen	22	44,9
Tamamen	21	42,9
Toplam	49	100

Tablo 4.1.18' e göre; “Bireysel Ses Eğitimi dersinde öğrendiklerinizi, koro derslerine ne oranda uygulayabiliyorsunuz?” sorusuna, %2,0 Hiç, %10,2 Az, %44,9 Kısmen, %42,9 Tamamen cevapları verilmiştir.

Bu sonuçlara göre öğrencilerin Bireysel Ses Eğitimi dersinde öğrendiklerini, koro derslerine uygulayabilme oranının kısmen yeterli olduğu söylenebilir.

Bu konuyu MEB (2008) AGSL Bireysel Ses Eğitimi Ders Programında, programın temel yaklaşımları bölümünde ki 6. Maddesinde şöyle ifade eder;

“AGSL öğrencilerinin seslerini Müziksel İşitme, Okuma ve Yazma ve Koro derslerinde de yoğun olarak kullandıkları dikkate alındığında bu üç dersin birbiri ile ilişkilendirilmesi gerekliliği ortaya çıkmaktadır.

...bireysel ses eğitimi dersinde edindikleri kazanımları koro ve solfej çalışmalarını sırasında uygulamaya çalışması bireysel ses eğitimi dersinin amacına ulaşmasında önemli katkılar sağlayacaktır.”

Ayrıca konu ile ilgili olarak, alanında uzman öğretim üyelerinin görüş ve önerilerine başvurulmuş, bu önerilere göre Bireysel Ses Eğitimi ve Koro derslerinin birbirleriyle doğrudan ilişkili olduğu, Bireysel Ses Eğitimi dersinde edinilecek

bilgilerin doğru bir şekilde Koro derslerine aktarılmasının, öğrencilerin ses sağlığı açısından da önemli olduğu sonucuna varılmıştır.

4.2. Öğretmen Görüşlerine Göre Alt Problemlere Ait Bulgular ve Yorumlar

4.2.1- Bireysel Ses Eğitimi derslerinde karşılaşılan zorluklar nelerdir?

4.2.2- Öğretmenlerin beklentileri nelerdir?

4.2.3- Öğretmenlerin koşullar ve çözüm yollarına ilişkin görüşleri nelerdir?

Dört “Bireysel Ses Eğitimi” öğretmeni ile görüşme yapılmış ve elde edilen görüşler, Tablolarla desteklenerek açıklanmıştır. Öğretmen sayısının az olması nedeniyle görüşme tekniğinin özelliklerinden olan içerik analizi ve kodlamalar yapılmamış, görüşlere ayrıntılı olarak yer verilmiştir.

Tablo 4.2.1: Öğretmenlerin Şan Eğitimi aldıkları kurumlar özellikleri.

Öğr.1	Lisans eğitimimi Süleyman Demirel Üniversitesinde tamamladım. Yüksek Lisans eğitimi Niğde Üniversitesinde tamamladım.
Öğr.2	Lisans eğitimimi Selçuk Üniversitesinde tamamladım.
Öğr.3	Lisans eğitimimi 9 Eylül Üniversitesinde tamamladım.
Öğr.4	Lisans eğitimimi Gazi üniversitesinde tamamladım.

Tablo 4.2.1’ e göre; “Türkiye’de hangi kurumdan “Şan Eğitimi” aldınız? Öğretmenliğe mi yoksa sanatçılığa mı yönelik eğitim veriyordu?” sorusuna verilen

yanıtlar doğrultusunda, g6rüşme yapılan 6đretmenlerin mezun oldukları okullar şu şekildedir;

Öğr.1: Niğde Üniversitesi

Öğr.2: Selçuk Üniversitesi

Öğr.3: 9 Eylül Üniversitesi

Öğr.4: Gazi Üniversitesi

Öğretmenlerin tamamı, Müzik Öğretmenliği Bölümü mezunudur.

Tablo 4.2.2: Öğretmenlerin kendilerini geliştirmek için şan dersleri alma durumları.

Öğr.1	Hayır almıyorum.
Öğr.2	Ders almıyorum ama günde 1,5–2 saat çalışıyorum.
Öğr.3	Hayır Almıyorum.
Öğr.4	Hayır almıyorum.

Tablo 4.2.2' ye göre; “Kendinizi geliştirmek için şan dersleri alıyor musunuz?” sorusuna verilen yanıtlar doğrultusunda, g6rüşme yapılan 6đretmenlerin hiçbirisinin kendilerini geliştirmek için şan dersleri almadıkları görölmüştür. Öğr.2 ise şan dersi almadığı ancak günde 1,5–2 saat kadar kendi kendine şan çalıştığını belirtmiştir.

Tablo 4.2.3: Bireysel Ses Eğitimi ders saatlerinin öğrenciler için yeterlilik durumu.

Öğr.1	Şuan pek yeterli değil. Eskiden birer öğrenci ile ders işliyorduk. Ancak şuan okulumuzdaki yeni düzenleme sonrasında beş öğrenci ile ders işliyoruz. Ders saatleri fazla olursa daha iyi olur. Şuan için artık yeterli değil.
Öğr.2	Maalesef yeterli değil. Haftada 1–2 saatten fazla olursa daha iyi olur.
Öğr.3	Yeterli sayılır. Ses eğitimine önem veren öğrenciler için daha fazla olsa iyi olurdu.
Öğr.4	Ses eğitimi açısından yeterlidir ancak eser çalışmak için 1 -2 saat fazla olsa iyi olurdu.

Tablo 4.2.3' e göre; “Bireysel Ses Eğitimi ders saatleri öğrenciler için yeterli midir? Lütfen Açıklayınız.” sorusuna verilen yanıtlar doğrultusunda. Bireysel Ses Eğitimi ders saatlerinin yeterli olmadığı, haftada 1–2 saat fazla olmasının daha faydalı olacağı söylenebilir.

Tablo 4.2.4: Okulda ki derslik ve çalışma odası sayılarının yeterlilik durumu

Öğr.1	Yeterli değil. Okulumuzda derslikler genelde öğretmenlere tahsis edilmiş durumda ve bazen bu odalar kilitli olabiliyor. Öğrenci sayısına oranla derslik sayısı az olduğu için yığılma oluyor ve yetmiyor.
Öğr.2	Okulumuzdaki derslik sayılarının öğrenciler için yeterli olduğunu düşünüyorum.
Öğr.3	Bence yeterlidir.
Öğr.4	Dersliklerin yeterli olduğunu düşünüyorum.

Tablo 4.2.4' e göre; “Okulda ki derslik ve çalışma odası sayıları sizce yeterli midir? Değilse neden?” sorusuna verilen yanıtlar doğrultusunda, görüşme yapılan öğretmenlerin çoğunluğunun, çalışma odası sayılarını yeterli bulduğu, sadece bir öğretmenin derslik sayılarının yetersiz bulduğu görülmüştür.

Ancak, aynı sorunun öğrencilere de sorulduğu göz önüne alınırsa bu noktada bir çelişki doğmaktadır.

Tablo 4.1.12'de öğrenci anketlerine göre; “Bireysel ses eğitimi dersleri için okulunuzdaki çalışma odalarının sayısı ne oranda yeterlidir?” sorusuna, %6,1 Hiç, %20,4 Az, %38,8 Kısmen, %34,7 Tamamen cevapları verilmiştir.

Bu sonuçlara göre, Bireysel ses eğitimi dersleri için okullardaki çalışma odalarının sayısının yetersiz olduğu söylenebilir.

Tablo 4.2.5: Derslerin işlendiği ortamların ideal olan fiziksel özellikleri ve öğretmenlerin kendi okullarında ki dersliklerin fiziksel durumları.

Öğr.1	Akustik iyi olmalı. Bizim öyle bir ortamımız yok maalesef. Çalışma odalarının yalıtımı iyi olmalı. Çalışma odalarına dışarıdan ses gelmemesi lazım. Bizim çalışma odalarımızda, yan taraftaki çalışma sesleri dersleri işlememize engel olabiliyor.
Öğr.2	Temiz, havalandırılmış ve yalıtımlı olmalı.
Öğr.3	Yalıtımlı olmalı, sıkılmadan ders işleyebilecekleri bir ortam olmalı. Odaların akustiği iyi olmalı. Bizim okulumuzda şuan yalıtım pekiyi değil. Yan tarafta ki odanın sesleri gelebiliyor.
Öğr.4	Ses yalıtımı olan odalar olmalı. Şuan okulumuzda ses yalıtımı olan odalar yok.

Tablo 4.2.5' e göre; “Derslerin işlendiği ortamın fiziksel özellikleri sizce nasıl olmalıdır? Okulunuzda ki ortam nasıl?” sorusuna verilen yanıtlar doğrultusunda, görüşme yapılan tüm öğretmenlerin, derslerin işlendiği ortamdan memnun olmadıkları, dersliklerin ses yalıtımlı ve akustik düzenlerinin iyi olması gerektiği sonucuna varılabilir.

Tablo 4.2.6: Bireysel Ses Eğitimi derslerinin yer alması gereken sınıf düzeyleri.

Öğr.1	11. ve 12. Sınıflarda mutlaka yer almalıdır..Ancak 9. ve 10. Sınıflarda da haftada birer saat olarak Bireysel Ses Eğitimi Dersi konulsa iyi olacağı düşüncesindeyim.
Öğr.2	10–11 ve 12. Sınıflarda yer almalıdır. Bu sınıflarda da haftada en az 2 saat olmalıdır.
Öğr.3	Bence 9. Sınıfta başlamalı. Lise öğrencileri oldukları için ve sesleri yeni geliştiği için çok dikkatli bir çalışma yapılmalı. Hazırlık sınıfından itibaren verilecek olan Bireysel Ses Eğitimi derslerinde ağırlıklı olarak “Nefes” çalışmalarına önem verilmeli.
Öğr.4	10. ve 11. Sınıflarda da olsa iyi olurdu.

Tablo 4.2.6' ya göre; “Sizce Bireysel Ses Eğitimi dersleri hangi sınıf larda yer almalıdır?” sorusuna verilen yanıtlar doğrultusunda, görüşme yapılan öğretmenlerden ikisi, Bireysel Ses Eğitimi derslerinin 10. Sınıftan itibaren başlaması gerektiğini, diğer ikisi ise 9. Sınıftan itibaren başlaması gerektiğini belirtmişlerdir.

Öğretmenlerin düşüncelerinden hareketle; Bireysel Ses Eğitimi derslerinin, AGSL’de ilk sınıftan itibaren ders programında yer alması gerektiği ancak ilk sınıflarda ki öğrencilerin seslerinin henüz gelişim aşamasında olduğu da düşünülerek ağırlıklı olarak “nefes” egzersizlerine önem verilmesi gerektiği sonucuna varılabilir.

Ayrıca bu sonuç, görüşlerini aldığımız alanda uzman öğretim üyeleri tarafından da, Bireysel Ses Eğitimi derslerinin 1. sınıftan itibaren müfredatta yer alması yönünde desteklenmiştir.

Tablo 4.2.7: Koro dersinin, Bireysel Ses Eğitimi dersinden daha önceki yıllarda başlıyor olmasına dair öğretmen görüşleri.

Öğr.1	Koro derslerinin 9. Sınıftan itibaren başlıyor olmasını, öğrencilerin ses eğitimi açısından uygun bulmuyorum. Koro derslerinin Bireysel Ses Eğitimi derslerinden çok daha erken başlaması, öğrencilerle koro derslerinde birebir ilgilenemediğimiz için seslerinin yanlış oturmasına sebep olabiliyor. Koro derslerinde 20–25 kişiye aynı anda aynı şeyleri yapmasını söylüyoruz. Bireysel ses eğitiminde ise öğrencileri birebir gözlemleyebildiğimiz için her öğrenciye ayrı ayrı eğitim verebiliyoruz. Koro derslerinin Bireysel Ses Eğitimi derslerinden önce olması uygun değil.
Öğr.2	Bence tam tersi olmalı. Sesini kullanmayı öğrenmeden çok sesli koro derslerine girmeleri verimli olmuyor. İleriki zamanlarda çeşitli ses problemleri ile karşılaşabiliyoruz.
Öğr.3	Bireysel ses eğitimi dersi elbette daha önce başlamalı. Koro derslerinde ister istemez sesleri yanlış oturabiliyor.
Öğr.4	Ekip çalışmasını öğrenmeleri açısından koro derslerinin 9.sınıftan itibaren başlıyor olması iyi. Öğrencileri sanatçı olarak yetiştirmediğimiz için ses eğitiminin son sınıfta olması normal.

Tablo 4.2.7' ye göre; “Koro dersinin, Bireysel Ses Eğitimi dersinden daha önceki yıllarda başlıyor olmasını nasıl değerlendiriyorsunuz?” sorusuna verilen yanıtlar doğrultusunda, görüşme yapılan öğretmenlerin çoğu, Bireysel Ses Eğitimi derslerinin, Koro derslerinden daha önce başlaması gerektiğini, Koro derslerinde öğrenciler ile birebir ilgilenemedikleri için ileriki zamanlarda çeşitli ses problemleri ile karşılaşılabilceğini belirtmişlerdir.

Bir öğretmen ise Koro derslerinin öğrencilerin ekip çalışmasını öğrenmeleri adına 9. sınıftan itibaren başlıyor olmasının iyi olduğunu belirtmiş ve öğrencileri sanatçı olarak yetiştirmedikleri için bunun normal olduğunu açıklamıştır.

Bireysel Ses Eğitimi dersinin Koro derslerinden önce olması gerektiği konusunu Say (2001) şöyle ifade eder;

“Öğrenciye çok seslilik eğitimi vermek elbette müzik dersinin görevlerinden biridir. Ama bu çok ses eğitimi, tek ses eğitiminden sonra gelir ve bu bir gelişim aşaması ve basamağıdır.”

Ayrıca bu konuda alanında uzman öğretim üyelerinin görüş ve önerilerine başvurulmuş, bu öneriler doğrultusunda, Bireysel Ses Eğitimi derslerinin, Koro dersinin temelini oluşturduğu, çok sesli eğitimin Bireysel Ses Eğitiminden sonra ya da eş zamanlı uygulanması gerektiği ve ayrıca 1. sınıftan itibaren verilmesi önerilen Bireysel Ses Eğitimi dersinin müfredatının da öğrencilerin yaş ve seviyelerine uygun olarak özellikle ses ve nefes egzersizlerine ağırlık vererek yer alması gerektiği söylenebilir.

Tablo 4.2.8: Öğrencilere eserlerini çalıştırırken piyano eşliği yapılma durumu ve yapılan eşliğin öğrencilerin derse olan ilgisini etkileme durumu.

Öğr.1	Eserleri çalıştırırken eşlik yapıyorum. Öğrenci eşlik olduğunda daha zevkli ders işliyor. Eşlik olmadığında hem detone oluyor hem de motive olamıyor.
Öğr.2	Yapabildiğim ölçüde yapıyorum. Tabii ki eşlik olunca daha çok ilgili oluyorlar.
Öğr.3	Yapmaya çalışıyorum. Eserin eşlik notaları ile yapamıyorum ancak en azından ilk akorlarını basıyorum. Bu bile öğrencilerin ilgisini arttırıyor.
Öğr.4	Evet yapıyorum. Tabi ki eşlik yaptığımda ilgileri artıyor

Tablo 4.2.8' e göre; “Öğrencilere eserlerini çalıştırırken piyano eşliği yapıyor musunuz? Eşlik yaptığınızda ve yapmadığınızda öğrencilerin derse olan ilgisi değişiyor mu?” sorusuna verilen yanıtlar doğrultusunda, görüşme yapılan tüm öğretmenler, dersleri işlerken eserlere eşlik yaptıklarında öğrencilerin ilgilerinin daha da arttığı konusunda fikir birliğine varmışlardır. Öğrencilerin söyleyecekleri eserlere piyano ile yapılan eşliklerde öğrencilerin çok daha başarılı ve zevkli bir şekilde ders işledikleri söylenebilir.

Tablo 4.2.9: Derslerde teknolojik araç-gereçlerden faydalanılma durumu (DVD oynatıcı, CD çalar, projektör vb.)

Öğr.1	Bilgisayarımдан faydalaniyorum. DVD oynatıcı olarak laptopumu kullanıyorum. Öğrenciler ile birlikte orada bazı eserleri dinliyoruz. Görsel ya da işitsel olarak faydalaniyorum. Buda öğrencilerin daha iyi algılamasını sağlıyor.
Öğr.2	Evet faydalaniyorum. Ders işlerken önce şan konserleri, koro dinletileri ya da benzeri görsel ve işitsel videolar izletiyorum. Buda öğrencilerin daha iyi algılamalarını sağlıyor.
Öğr.3	Pek kullanmıyorum. Kullanmayı isterdim.
Öğr.4	Mümkün olduğunca bu araç gereçlerden faydalanmaya çalışıyorum. Bazı konser yada videoları izletiyorum.

Tablo 4.2.9' a göre; “Derslerinizi işlerken teknolojik araç-gereçlerden faydalaniyor musunuz? (DVD oynatıcı, CD çalar, projektör vb.) Lütfen açıklayınız” sorusuna verilen yanıtlar doğrultusunda, görüşme yapılan öğretmenlerin çoğu teknolojik araç-gereçlerden faydalandıklarını belirtmişlerdir.

Bir öğretmen bu tür araç-gereçleri kullanmadığını ancak kullanmak isteyeceğini belirtmiştir. Ancak, aynı sorunun öğrencilere de sorulduğu göz önüne alınırsa bu noktada bir çelişki doğmaktadır.

Tablo 4.2.9’da öğrenci anketlerine göre Bireysel Ses Eğitimi derslerinde teknolojik araç-gereçlerden (projektör-DVD oynatıcı-CD çalar vb.) faydalanma oranının yetersiz olduğu görülmektedir. Bu durumun önemini MEB (2008), AGSL Bireysel Ses Eğitimi Ders Programında, 17. Maddesinde şöyle ifade eder;

“Öğrenme-öğretme etkinliklerinde, kazanımların edinilmesine yardımcı olabilecek uygun görsel, işitsel ve yayımlanmış materyallerden yararlanır. Eğitim ortamında özellikle, ayna, piyano ve CD/DVD gibi kayıt özelliği bulunan araçların bulunması gerekir.”

Öğrencilerin büyük çoğunluğunun derslerde teknolojik araç-gereç kullanmadıklarını ifade etmelerine karşın, öğretmenlerin çoğunluğu kullandıklarını belirtmişlerdir.

Tablo 4.2.10: Öğrencilerin seslendirecekleri eserleri belirlerken dikkat edilen etmenler.

Öğr.1	Ses sınırları ve seviyelerine dikkat ediyorum.
Öğr.2	Ses aralıklarına ve düzeylerine dikkat ediyorum.
Öğr.3	Ses aralıklarına dikkat ediyorum. Düzeylerine ve eseri sevip sevmediklerine dikkat ediyorum.
Öğr.4	Ses aralıklarına ve öğrencilerin seviyelerine göre belirliyorum.

Tablo 4.2.10' a göre; "Öğrencilerinizin seslendirecekleri eserleri belirlerken nelere dikkat ediyorsunuz?" sorusuna verilen yanıtlar doğrultusunda, görüşme yapılan tüm öğretmenler, öğrencilere verecekleri eserleri belirlerken, öğrencilerin ses aralıklarına ve düzeylerine göre değerlendirme yaptıkları konusunda fikir birliğine varmışlardır.

Bunun yanı sıra bir öğretmen ek olarak, eseri sevip sevmediklerine de dikkat ettiğini belirtmiştir.

Bu durum MEB (2008) AGSL Bireysel Ses Eğitimi Ders Programında, 5, 6 ve 8. Maddede şöyle ifade edilmektedir;

"5- Bireysel Ses Eğitimi dersi bireysel gelişime dayalı, öğrenci merkezli bir ders olduğundan öğrencinin bireysel gelişim ve özelliklerine uygun alıştırma ve parçalarla yürütülür.

6-...Ses sağlığında problem olan öğrencilerin seslerini ve ses sınırlarını zorlamamak, ses sınırlarına uygun parçalar üzerinde çalışmak, koro derslerinde repertuarı, öğrencinin yaş ve düzeyine uygun belirlemek, bireysel söyleme dersinin amaçlarına ulaşmada yardımcı olacaktır.

8-Öğretim programının uygulanması sürecinde ses alıştırmaları ve repertuvar, farklı ses gruplarına göre(soprano, alto, tenor, bas) ayrı ayrı düzenlenmeli veya uygun tonlara transpose edilmelidir. Özellikle repertuvarın farklı tür örnekleri içermesi, yaş ve ses tekniği düzeyine uygun olması ve piyano eşlikli olmasına dikkat edilmelidir. Solo parçaların yanı sıra kanon, düet, trio gibi çok sesli ve grup çalışmalarını içeren parçaların da repertuvar içine alınması önemlidir.”

Tablo 4.2.11: Bireysel Ses Eğitimi derslerinde, öğrencilerin en çok zorlandıkları konuların durumu

Öğr.1	Ses egzersizlerinde zorlanıyorlar. Bireysel ses eğitimi dersini anlatmak kolaydır ama anlamak zordur. Tekniği uygulamakta zorlanıyorlar. Ergenlik döneminin sonlarında oldukları için özellikle erkek öğrenciler daha fazla zorlanıyor. Zorlandıklarını hissettiğimde eserlerin tonunu transpose yaparak onlara uygun bir seviyeye getiriyorum. Yabancı sözlü eserlerde de telaffuz sorunu oluyor.
Öğr.2	Böyle bir şeyle pek karşılaşmadım.
Öğr.3	Ses alıştırmalarında zorlanabiliyorlar. Ses teknikleri çalışırken zorluklar oluyor. Öğrenci hatalı bir teknik geliştirmiş olabiliyor ve bunu sıfırlamakta çok zor oluyor.
Öğr.4	Türkçe olmayan eserlerde telaffuz konusunda zorluk yaşıyorlar. Bence ek olarak belki İtalyanca dersi konulabilir.

Tablo 4.2.11' e göre; “Bireysel Ses Eğitimi derslerinde, öğrencilerinizin en çok zorlandıkları konular nelerdir?” sorusuna verilen yanıtlar doğrultusunda, öğrencilerin daha çok ses egzersizlerinde ve yabancı sözlü eserlerin telaffuzunda zorluk yaşadıkları söylenebilir.

Bir öğretmen, öğrencilerin herhangi bir zorlukla karşılaşmadığını belirtirken, bir öğretmen özellikle ergenlik döneminde ki erkek öğrenciler için eserlerde öğrencinin sesine uygun transpoze yaptığını belirtmiştir.

Bu durum MEB (2008) AGSL Bireysel Ses Eğitimi Ders Programında, 4 ve 8. Maddelerinde şöyle ifade edilmektedir;

"4- Öğrenciler, ses gelişim (mutasyon) döneminin özelliklerine uygun ses kullanımı ve korunması hakkında bilgilendirilerek sesini özenle kullanmaya yönlendirilir.

8-Öğretim programının uygulanması sürecinde ses alıştırmaları ve repertuvar, farklı ses gruplarına göre(soprano, alto, tenor, bas) ayrı ayrı düzenlenmeli veya uygun tonlara transpoze edilmelidir. Özellikle repertuvarın farklı tür örnekleri içermesi, yaş ve ses tekniği düzeyine uygun olması ve piyano eşlikli olmasına dikkat edilmelidir. Solo parçaların yanı sıra kanon, duet, trio gibi çok sesli ve grup çalışmalarını içeren parçaların da repertuvar içine alınması önemlidir."

Tablo 4.2.12: Öğrencilerin Bireysel Ses Eğitimi derslerinde daha başarılı olabilmesi için dikkat edilmesi gereken konuların durumu.

Öğr.1	Düzenli derse devam etmeleri gerekir. Devamlı ve düzenli çalışmaları gerekir. Seslerini de iyi korumaları gerekir. Gerekli uyarıları ben yapıyorum ama çok fazla uyguladıkları söylenemez.
Öğr.2	Derse devamlılık konusunda daha duyarlı olmaları gerekir. Doğru nefes alma ve nefes tekniklerini tamamen çözmüş olmaları gerek. Solfeje önem vermeleri de başarılarını arttıracaktır.
Öğr.3	Daha çok istekli olmaları gerekir. Derse devamlılığa dikkat etmeleri gerekir.
Öğr.4	Öğretmenlerin özellikle ergenlik döneminde ki öğrencilere daha hassas yaklaşımları gerekir. Devamlılık konusunda daha hassas olmaları gerekir. Ayrıca zarar verici maddelerden(sigara gibi) uzak durmaları gerekir.

Tablo 4.2.12' ye göre; "Öğrencilerin Bireysel Ses Eğitimi derslerinde daha başarılı olabilmesi için sizce nelere dikkat etmeleri gerekir?" sorusuna verilen yanıtlar doğrultusunda, tüm öğretmenlerin, öğrencilerin derse devamlılığının önemine dikkat çektikleri görülmektedir. Ayrıca seslerini iyi korumaları, zarar verici maddelerden uzak durmaları, doğru nefes tekniklerine ve solfeje önem vermeleri gerektiğini de belirtmişlerdir.

Tablo 4.2.13: Bireysel Ses Eğitimi dersi alan öğrenciler için okul içinde ve dışında yapılan etkinliklerin durumu (konser, dinleti vb.)

Öğr.1	Az sayıda etkinlik düzenleyebiliyorum.
Öğr.2	Evet düzenliyorum. Koro çalışmalarında içerisinde solosu olan eserler seçiyoruz. Mümkün olduğunca etkinliklere de katılıyoruz. Böylece ekip çalışmasını da öğrenmiş oluyorlar.
Öğr.3	Evet. Daha çok okul içinde etkinliklerimiz oluyor.
Öğr.4	Evet. Düzenliyorum.

Tablo 4.2.13' e göre; “Bireysel Ses Eğitimi dersi alan öğrencileriniz için okul içinde ve dışında etkinlikler düzenliyor musunuz? (konser, dinleti vb.)” sorusuna verilen yanıtlar doğrultusunda, görüşme yapılan öğretmenlerin çoğunluğu etkinlik düzenlediklerini belirtmişlerdir. Bir öğretmen az sayıda etkinlik düzenleyebildiğini belirtirken, bir öğretmen de bu tür etkinliklerin, öğrencilerin ekip çalışmasını öğrenmeleri adına faydalı olacağını belirtmiştir.

Tablo 4.2.14: Derslerde belirli bir kitap takip etme ve bu kitabın yeterlilik durumu

Öğr.1	Milli Eğitim Bakanlığının Bireysel Ses Eğitimi kitabını takip ediyoruz. Kitap egzersizler için yeterli ancak eser içeriği olarak yeterli değil. O kitabı önce bitiriyorum. Bitiren öğrenciye de kendi kaynaklarımdan eserler getiriyorum.
Öğr.2	Milli Eğitim Bakanlığının kitabını kısmen takip ediyorum ancak yeterli değil.
Öğr.3	Evet ediyorum. Milli Eğitim Bakanlığının Bireysel Ses Eğitimi kitabını takip ediyorum ancak yeterli değil. Daha çok kendi kaynaklarımdan takip ediyorum.
Öğr.4	Milli Eğitim Bakanlığının Bireysel Ses Eğitimi kitabını takip ediyorum. Ancak bu kitap yeterli değil. O yüzden ek olarak kendi bulduğum kaynaklardan da ders işliyorum.

Tablo 4.2.14' e göre; “Derslerinizde bir kitap takip ediyor musunuz? Eğer ediyorsanız bu kitap, Bireysel Ses Eğitimi dersi için sizce ne kadar yeterlidir” sorusuna verilen yanıtlar doğrultusunda, görüşme yapılan öğretmenlerin tümü belirli bir kitabı takip etmeye çalıştıklarını ancak bu kitabın özellikle eserler konusunda yeterli olmadığını belirtmiştir. Ayrıca tüm öğretmenler, derslerini işlerken ya da öğrencilere eserlerini verirken kendi kaynaklarından da faydalandıklarını belirtmişlerdir.

Tablo 4.2.15: Bireysel Ses Eğitimi derslerinde öğrencilerin karşılaştıkları zorluklarla ilgili olarak ek görüşler.

Öğr.1	Öğrenciler eserleri çalışırken solfej ve deşifre konularında zorluklar yaşıyorlar. Ben eseri, önce öğrencinin kendisinin deşifre etmesini istiyorum. Sonra eseri onlara çalarak yardımcı olmaya çalışıyorum.
Öğr.2	Öğrenciler sadece 12. Sınıfta değil, daha önceki sınıflarda da Bireysel Ses Eğitimi dersi almaları gerektiğinin farkındalar. Öğrenci son sınıfa geldiğinde seslerinde ki yanlışları düzeltmek çok zor oluyor. En azından 10.sınıftan itibaren ses eğitimi dersinin 1 saat bile olsa başlaması gerek.
Öğr.3	Derse katılım pek olmuyor. Eğer öğrenci Bireysel Ses Eğitimi dersini sevmiyor ve istemiyorsa derse gelmek içinden gelmiyor. Hasta olan öğrencilerle ya da kişisel sorunlar yaşayan öğrenciler yüzünden bazen ders işleyemiyoruz.
Öğr.4	Ekleme istediğim herhangi bir konu yok.

Tablo 4.2.15' e göre; “Bireysel Ses Eğitimi derslerinde öğrencilerin karşılaştıkları zorluklarla ilgili, son olarak eklemek istedikleriniz var mı? Lütfen belirtiniz.” sorusuna verilen yanıtlar doğrultusunda, görüşme yapılan öğretmenlerden biri öğrencilerin solfej ve deşifre konusunda zorluk yaşadıklarını, bir öğretmen Bireysel Ses Eğitimi dersinin daha önce ki yıllarda başlaması gerektiğini, ileriki yıllarda yanlışları düzeltmenin daha da zorlaştığını, bir diğer öğretmende derse katılımın yeterli olmadığını ve dersi sevmeyen ya da hasta olan öğrencilerin derse gelmemelerinin zorluk yarattığını belirtmişlerdir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Araştırmanın bu bölümünde, elde edilen bulgulara dayalı olarak ulaşılan genel sonuç ve önerilere yer verilmiştir.

5. SONUÇLAR ve ÖNERİLER

Araştırmada AGSL 12. Sınıf Müzik bölümü öğrencilerinin Bireysel Ses Eğitimi dersinde karşılaştıkları zorluklar öğrenci ve öğretmen görüşleri doğrultusunda incelemiş ve aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

5.1. Öğrenci Görüşlerine Göre Alt Problemlere Ait Sonuçlar

1- Öğrencilerin çoğunluğunun Bireysel Ses Eğitimi derslerini, öğretmenleri ile birebir işliyor olması her ne kadar olumlu bir sonuç olsa da, azımsanmayacak kadar bir öğrenci topluluğunda derslere dört ya da daha fazla kişi ile girdiği tespit edilmiştir. Bu bulgular doğrultusunda AGSL'ler de Bireysel Ses Eğitiminin amacına uygun yapılabilmesi için eğitimci sayısının artırılması ve ders programlarında düzenlemelere gidilmesi sonucuna varılmıştır.

2- Bireysel Ses Eğitimi ders kitaplarının istenen seviyede olmaması, çalışma odalarının sayısının az olması, derslerde teknolojik araç-gereçlerden yeterli düzeyde faydalanamıyor olmaları, çalışma odalarının ve öğretmen sayılarının yeterli olmaması gibi olumsuzluklar, öğrencilerin daha başarılı olmalarını engelleyen zorluklar olarak saptanmıştır.

3- Ders saatlerinin yeterli olmaması, beraberinde ders içerisinde uygulanması gereken konuların da öğrencilerin beklentileri yönünde olmadığı görülmüştür. Ders saati içerisinde uygulanması gereken, vücut rahatlatma egzersizleri, ses-nefes egzersizleri ve Türkçeyi doğru-etkili kullanma gibi konular yeterli düzeyde

işlenememektedir. Bu durum, Bireysel Ses Eğitimi derslerinin hedeflerine tam olarak ulaşamadığını göstermektedir.

4- Öğrencilerin, eğitim süresince öğrendiklerini uygulayabilecekleri ve kendilerine olan güvenlerini geliştirebilecekleri ortamlar olan, konser, dinleti gibi etkinliklerin yeterli oranda yapılmadığı görülmüştür. Ayrıca buna paralel olarak, buldukları bölgelerde ki konser, dinleti, tiyatro gibi sanatsal etkinliklere de yeterli oranda katılım sağlamadıkları görülmüştür. Bu durum, geleceğin öğretmenleri olacak öğrenciler için, özgüvenlerinin ve müzikalitelerinin gelişmemesine neden olabileceğini düşündürmektedir.

5.2. Öğretmen Görüşlerine Göre Alt Problemlere Ait Sonuçlar

1-Öğretmenlerin kendilerini geliştirmek ve yetiştirmek için şan dersi almadıkları görülmüştür. Bireysel Ses Eğitiminin bir ömür boyu sürmesi gerektiği ve kişinin sürekli olarak egzersiz ve alıştırma ile kendisini geliştirmesi gerektiği göz önüne alındığında bu durumun, Bireysel Ses Eğitimi Dersi veren eğitimcilerin daha da donanımlı olmalarına engel teşkil ettiği sonucuna varılabilir.

2- Bulgular doğrultusunda öğretmenlerin ve öğrencilerin ortak görüşleri olan, ders saatlerinin yeterli olmaması, çalışma yapılan ortamların fiziki durumlarının yeterli olmaması, dersin işlendiği kitabın yeterli olmaması sonuçlarına varılmıştır. Bu koşullar, Bireysel Ses Eğitimi derslerinden beklenen faydalar için zorluklar oluşturmaktadır.

3- Bireysel Ses Eğitimi Derslerinin sadece 12.(son) sınıfların müfredatında olması, öğrencilerin daha erken yaşlarda almaları gereken ses eğitimi için olumsuz bir durumdur denilebilir. 9. ve 10. Sınıflardan itibaren, öğrencilerin henüz seslerinin

değişim döneminde olduğu da düşünülerek, özellikle nefes ve ses egzersizleri ile başlamalarında fayda olduğu söylenebilir.

4- Öğretmenlerin, öğrencilere çalışmalarını için eserleri verirken, onların ses aralıklarını ve seviyelerini düşünerek hareket ettikleri görülmüştür. Bu durum öğrencilerin seslerini aşırı zorlamalardan korur ve Bireysel Ses Eğitimi derslerinden soğumamalarını sağlar denilebilir. Bu durum Bireysel Ses Eğitimi ders programında da açık olarak belirtilmiştir.

5- 9.Sınıftan itibaren Koro derslerinin başlaması, ancak 12. sınıfta Bireysel Ses Eğitimi dersinin olması, öğrencilerin şarkı söylemeye başlamadan önce almaları gereken temel ses eğitiminden uzak kalmalarına sebep olmaktadır denilebilir. Öğrencilerin eğitimlerinin henüz başlarında, sesleri gelişme aşamasında iken alacakları doğru ses eğitimi, ileriki yıllarda Bireysel Ses Eğitimi ve Koro derslerinde ki başarılarını da arttırabilir. Ancak temel ses eğitimlerini tamamlamadan, kalabalık bir sınıfta işlenen Koro dersleri, eğitimcilerin, öğrencilerin ses özelliklerini ve yeteneklerini birebir inceleme fırsatından uzak tutmaktadır.

6- Öğrencilerin Bireysel Ses Eğitimi derslerinde daha başarılı olmaları için derslere zamanında gelmeleri ve devam etmeleri gerektiği söylenebilir. Derslerden uzak kalan bir öğrencinin ses eğitiminde istenilen seviyeye gelebilmesi zordur denilebilir.

7- Öğrencilerin ses ve nefes egzersizlerinde zorlandıkları, yabancı sözlü eserlerde de telaffuz sorunları yaşadıkları sonucuna varılmıştır.

ÖNERİLER

Aşağıda, araştırmada elde edinilen bulgulardan hareketle, Bireysel Ses Eğitimi dersi kapsamında öğrencilerin karşılaştıkları zorluklar konusunda araştırmacı tarafından getirilen önerilere yer verilmiştir.

1- Öğrencilerin birebir ders işleyebilmeleri için Anadolu Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinde ki Bireysel Ses Eğitimi öğretmen sayısı yeterli olmayan okullara yeni öğretmenlerin alınması sağlanmalıdır.

2- Anadolu Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinde Bireysel Ses Eğitimi dersi işlenen ve çalışma yapılan odalarının sayıları arttırılmalı, odalar yalıtımlı hale getirilip öğrencilerin daha donanımlı odalarda eğitim görmesi sağlanmalıdır.

3- Öğrencilerin Bireysel Ses Eğitimi gibi soyut bir dersi daha iyi algılamaları ve kavramaları için teknolojik araç-gereçlerin temini sağlanmalı ve bu araç-gereçlerden en iyi şekilde faydalanmaları sağlanmalıdır.

4- Öğretmenler ve öğrenciler tarafından takip edilen Bireysel Ses Eğitimi kitabı ilgili kurumlar tarafından, gerekirse öğretmen ve öğrenci görüşlerine de başvurularak tekrar elden geçirilmelidir.

5-Bireysel Ses Eğitimi ders saatleri arttırılmalı ve bu eklenen saatler özellikle ses-nefes egzersizleri ve Türkçeyi doğru-etkili kullanma eğitimi için ayrılmalıdır.

6-Öğrencilerin sanatsal yönlerinin ve müzikalitelerinin gelişmesi için konser, dinleti gibi etkinliklerin sayısı arttırılmalı ve imkân bulunduğu ölçüde öğrencilerin hem dinleyici olarak hem de katılımcı olarak bu etkinliklere yönlendirilmesi gerekmektedir.

7-Öğretmenlerin hiçbir zaman şan eğitimini bırakmamaları, nefes aldıkları ve sağlıkları el verdiği müddetçe kendilerini geliştirmeleri gerekmektedir. İyi bir ses ve müzikal donanıma sahip olabilmek için gerekirse diğer öğretmenlerden bu konuda yardım alınmalıdır.

8- Bireysel Ses Eğitimi dersleri AGSL' de 9.Sınıfta başlamalı ve ilk yıllarda özellikle doğru nefes alma ve ses egzersizleri üzerinde durulmalıdır. Öğrenci temel ses eğitimini aldıktan sonra Koro derslerine başlamalıdır.

9-Öğrencilerin Bireysel Ses Eğitimi derslerinde daha başarılı olabilmeleri için derslerine sıkı sıkıya sarılmaları ve mümkün olduğu ölçüde devam etmeleri gerekmektedir. Öğrencilerin Bireysel Ses Eğitimine devamını sağlamak adına öğretmenler dersi sevdirmeye yönelik çeşitli etkinlikler planlayabilir.

KAYNAKÇA

- Akbulut, Y. (2002). *Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri İçin Koro*. Ankara: 4. Akşam Sanat Okulu Matbaası.
- Biol, B. (1999). *Koro Eğitimi ve Yönetiminde İlkeler ve yöntemler*. Burdur: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Buyurgan, S. (1996). *Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Öğrencilerinin Okul Beklentileri ve Eğitimleri İle Yönelindikleri Meslekler Arasındaki İlişki (Resim Bölümü Son Sınıf Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma*. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı, Ankara.
- Büyüköztürk, Ş. (2005), Anket Geliştirme. *G. Ü, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt 3, Sayı 2, 133-151*
- Çevik, S. (1999). *Koro Eğitimi, Yönetimi ve Teknikleri*. Ankara: Yurt renkleri Yayınevi.
- Davran, Y. (1997). *Şarkı Söyleme Sanatının Öyküsü*. Ankara: Önder Matbaacılık.
- Egüz, S. (1999). *Toplu Ses Eğitimi 1*. Ankara: Doğu Matbaacılık
- Ertürk, S. (1994). *Eğitim Program Geliştirme*. Ankara: Yelken tepe Yayınları
- Kamiloğlu, T. B. (2009). *Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Son Sınıf Öğrencilerinin Soyutlama Düşüncelerinin Belirlenmesine Yönelik Uygulamaların Değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Karasar, N. (1999). *Bilimsel Araştırma Yöntemi- Kavramlar, İlkeler, Teknikler*. Ankara: Nobel Yayın

MEB, (2008). *Bireysel Ses Eğitimi Dersi Öğretim Programı (12. Sınıf)*. Ankara: Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı. Devlet Kitapları Müdürlüğü.

Perçin, Y. (2004). Müzik Öğretmeni Yetiştiren Kurumlarda Bireysel Ses Eğitimi Dersinde Diksiyon Eğitiminin Önemi. *1924–2004 Musiki Muallim Mektebinden Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sempozyumu Bildirisi, SDÜ, 7–10 Nisan 2004, Isparta*

Popov, v. (1989). *Çocuk Koroları Eğitimi*. TRT Tarafından Düzenlenen Seminer Notları'ndan. Ankara

Say, A. (2002). *Müzik Sözlüğü*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları

Sevinç, S. ve Şimsek, G. (2004), Müzik Eğitimi Bölümlerinde Ses Eğitimi (Şan) Dersine Ayrılan Sürenin Yeterli Olup Olmadığı Üzerine Bir Araştırma, *G. Ü, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt 24, Sayı 3, 207-216*

Tanilli, S. (2007). *Nasıl Bir Eğitim İstiyoruz?*. İstanbul: Alkım Yayınevi

Thomas, R. M. (1998). *Conducting educational research: A comparative view*. West Port, Conn: Bergin & Garvey.

Tonya, A. (2008). *Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Bölümlerinde Bireysel Ses Eğitimi Derslerinde Karşılaşılan Sorunların Öğretmen ve Öğrenci Görüşlerine Göre İncelenmesi*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Töreyin, A. M. (1998). *Türkiye Türkçesi Dil Bilgisi Yapısının Şan Eğitimi Amaç, İlke ve Teknikler Açısından İncelenmesi*. Yayınlanmış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Töreyin, A. M. (2002). *Müzik Öğretmenliği Eğitiminde Ses Eğitimi*. ÜGEFGSEB- MEABD Müzed Dergisi, Nisan 2002

Uçan, A. (1994). *Müzik Eğitimi Temel Kavramlar- İlkeler- Yaklaşımlar*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

Ünal, S. (1989). *Ortaöğretim Kurumlarında Müzik Öğretimi ve Sorunları*, Türk Eğitim Derneği Öğretim Dizisi No:7.

Vennard, William., 1967, *Şarkı Söyleme Mekanizması ve Tekniği*, Dans- Müzik Kültür, Çeviri/Araştırma Dergisi, No.61, Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi, İstanbul.

Yiğit, N. (1993). *Üniversitelerin müzik eğitimi Bölümlerinde Ses eğitimi*. Yayınlanmamış Yüksek lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Konya

Yiğit, N. (2006). *Koroda Ses Eğitimi Çalışmalarının Çocuk Ses Gelişimine Etkileri*. S.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı:16, s.777-783.

Yurdakul, Mustafa. (2000). *Güzel Şarkı Söyle ve Ses Geliştirmede Kesin Başarının Yolları*. Ankara: Lir Yayınları.

T.C Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Genel Müdürlüğü, *Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Yönetmeliği*

http://ogm.meb.gov.tr/gos_yonetmelik.asp?alno=16 Erişim tarihi: 20.05.2010

EKLER

Anket Formu İle İlgili Açıklama

Bu anket,' *Güzel Sanatlar Liseleri 12. Sınıf Öğrencilerinin Bireysel Ses Eğitimi Dersinde Karşılaştıkları Zorluklar Üzerine Bir Araştırma*' adlı tez çalışmasının oluşturulmasında veri toplama amacıyla Güzel Sanatlar Liseleri 12. Sınıf öğrencilerine uygulanmak üzere hazırlanmıştır.

Anketin amacı, ses eğitimine yeni başlayan öğrencilerin karşılaştıkları zorlukları ve sorunları, kendilerinin görüşlerini değerlendirerek ortaya koymak ve çözüm önerilerinde bulunmaktır.

Anket forumunda ki tüm cevaplar araştırmanın sağlıklı sonuçlara ulaşması bakımından önemlidir.

Anketi dolduran tüm Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi 12.sınıf öğrencilerine, anketi doldurmaya zaman ayırarak yardımcı oldukları için şimdiden teşekkür ederim.

HASAN MUSTAN
Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı
Müzik Eğitimi Bölümü
Yüksek Lisans Öğrencisi

Öğrenci Anketi Soruları

(Lütfen Adınızı BELİRTMEYİNİZ!)

KİŞİSEL BİLGİLER

- 1) Yaşınız:
- 2) Cinsiyetiniz:
 kız erkek
- 3) Öğrencisi olduğunuz okul:
- 4) Okul dışında özel şan dersi alıyor musunuz?
 Evet Hayır

DURUM SAPTAMA

- 1) Bireysel Ses Eğitimi derslerini seviyor musunuz?
 - a) Tamamen
 - b) Kısmen
 - c) Az
 - d) Hiç
- 2) Bireysel Ses Eğitimi dersleri bittikten sonra sesinizi yorgun hissediyor musunuz?
 - a) Tamamen
 - b) Kısmen
 - c) Az
 - d) Hiç
- 3) Öğretmeninizle birlikte işlediğiniz dersler dışında ne kadar çalışıyorsunuz?
 - a) 3 saatten fazla
 - b) 2-3 saat
 - c) 1-2 saat
 - d) Sadece dersten önce biraz çalışıyorum
 - e) Hiç çalışmıyorum
- 4) Bireysel Ses Eğitimi dersini belirli bir kitaba bağlı kalarak mı işliyorsunuz?
 - a) Tamamen
 - b) Kısmen
 - c) Az
 - d) Hiç

5) Bireysel Ses Eğitimi dersleri kaç öğrenci ile yapılmaktadır?

- a) 1 Öğrenci
- b) 2 Öğrenci
- c) 3 Öğrenci
- d) Daha fazla(Belirtiniz)

6) Bireysel Ses Eğitimi dersi, ders saati bakımından yeterli midir?

- a) Tamamen
- b) Kısmen
- c) Az
- d) Hiç

7) Bireysel Ses eğitimi derslerinde vücudunuzu rahatlatmak için yapılan egzersizlere ayrılan süre sizce yeterli midir?

- a) Tamamen
- b) Kısmen
- c) Az
- d) Hiç

8) Bireysel Ses Eğitimi derslerinde ses-nefes egzersizlerine ayrılan süre ne oranda yeterlidir?

- a) Tamamen
- b) Kısmen
- c) Az
- d) Hiç

9) Okulunuzda ki Bireysel Ses Eğitimi derslerine giren öğretmenlerin sayısı sizce yeterli midir?

- a) Tamamen
- b) Kısmen
- c) Az
- d) Hiç

10) Bireysel ses eğitimi dersleri için okulunuzdaki çalışma odalarının sayısı ne oranda yeterlidir?

- a) Tamamen
- b) Kısmen
- c) Az
- d) Hiç

11) Bireysel Ses Eğitimi derslerinde eserlerinizi piyano eşliği ile seslendirme sıklığınız nedir?

- a) Her zaman
- b) Sık sık
- c) Nadiren
- d) Hiç

12) Bireysel Ses Eğitimi dersinde bireysel konser ve dinleti programlarına yönelik çalışmalarını ne sıklıkta gerçekleştirebiliyorsunuz?

- a) Her zaman
- b) Sık Sık
- c) Nadiren
- d) Hiç

13) Şehrinizdeki ya da yakın çevrenizdeki, konser, tiyatro, opera, müzikal oyunlar vb. etkinlikleri Ne sıklıkta takip ediyorsunuz?

- a) Her zaman
- b) Sık Sık
- c) Nadiren
- d) Hiç

14) Bireysel Ses Eğitimi derslerinde sizlere, Türkçeyi doğru, etkili ve güzel kullanma ile ilgili olarak ne kadar bilgi veriliyor?

- a) Tamamen
- b) Kısmen
- c) Az
- d) Hiç

15) Bireysel Ses Eğitimi derslerinde teknolojik araç-gereçlerden (projektör-DVD oynatıcı-CD çalar vb.) faydalaniyor musunuz?

- a) Tamamen
- b) Kısmen
- c) Az
- d) Hiç

16) Bireysel Ses Eğitimi dersinde öğrendiklerinizi, koro derslerine ne oranda uygulayabiliyorsunuz?

- a) Tamamen
- b) Kısmen
- c) Az
- d) Hiç

Görüşme Formu İle İlgili Açıklama

Araştırma Sorusu

Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri 12. Sınıf Öğrencilerinin Bireysel Ses Eğitimi Dersinde Karşılaştıkları Zorluklar Nelerdir?

Okul:

Tarih Ve Saat (Başlangıç-Bitiş) Görüşmeci:

Giriş:

Merhaba, benim adım Hasan Mustan. Aksaray Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Öğretmenliği Bölümünde Araştırma Görevlisiyim. Selçuk Üniversitesi Müzik Öğretmenliği bölümünde Yüksek Lisans yapmaktayım. Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde ki son sınıf öğrencilerin, Bireysel Ses Eğitimi Derslerinde karşılaştıkları zorluklar üzerine bir araştırma yapıyorum ve sizinle okulunuzda uygulanan Bireysel Ses Eğitimi dersleri ve öğrencilerin karşılaştıkları zorluklar üzerine konuşmak istiyorum.

Bu görüşmede amacım, öğrencilerin Bireysel Ses Eğitimi derslerinde ne gibi zorluklarla karşılaştıklarını ve bu zorlukları aşmak için ne gibi tedbirler alınacağını ortaya koymaktır. Öğretmenler ile görüşme yapıyorum, çünkü öğretmenlerin fikirlerinin ve gözlemlerinin, bu araştırmaya çok yararlı olacağını

düşünüyorum. Bu araştırmada ortaya çıkacak sonuçların, bundan sonra ki Bireysel Ses Eğitimi derslerinin niteliğinin artırılmasına katkıda bulunacağını ümit ediyorum. Bu nedenle sizin, Bireysel Ses Eğitimi dersi ve öğrencilerin karşılaştıkları zorluklar ile ilgili düşüncelerinizi öğrenmek istiyorum.

Bu görüşme sürecinde söyleyeceklerinizin tümü gizli tutulacaktır. Bu bilgileri araştırmacıların dışında herhangi bir kimsenin görmesi mümkün değildir. Ayrıca araştırma sonuçlarını yazarken, görüştüğüm bireylerin isimlerini kesinlikle rapora yansıtmayacağım.

Başlamadan önce, bu söylediklerimle ilgili belirtmek istediğiniz bir düşünce ya da sormak istediğiniz bir soru var mı?

Görüşmeyi izin verirseniz kaydetmek istiyorum. Bunun sizce bir sakıncası var mı? Bu görüşmenin yaklaşık 30 dakika süreceğini tahmin ediyorum. İzin verirseniz sorulara başlamak istiyorum.

Öğretmen Görüşme Soruları Formu

- 1- Türkiye’de hangi kurumdan “Şan Eğitimi” aldınız?
- 2- Kendinizi geliştirmek için şan dersleri alıyor musunuz?
- 3- Bireysel Ses Eğitimi ders saatleri öğrenciler için yeterli midir? Lütfen Açıklayınız.
- 4- Okulda ki derslik ve çalışma odası sayıları sizce yeterli midir? Değilse neden?
- 5- Derslerin işlendiği ortamın fiziksel özellikleri sizce nasıl olmalıdır? Okulunuzda ki ortam nasıl?
- 6- Sizce Bireysel Ses Eğitimi dersleri, hangi sınıflarda yer almalıdır?
- 7- Koro dersinin, Bireysel Ses Eğitimi dersinden daha önceki yıllarda başlıyor olmasını nasıl değerlendiriyorsunuz?
- 8- Öğrencilere eserlerini çalıştırırken piyano eşliği yapıyor musunuz? Eşlik yaptığınızda ve yapmadığınızda öğrencilerin derse olan ilgisi değişiyor mu?
- 9- Derslerinizi işlerken teknolojik araç-gereçlerden faydalanıyor musunuz?(DVD oynatıcı, CD çalar, projektör vb.) Lütfen açıklayınız.
- 10-Öğrencilerinizin seslendirecekleri eserleri belirlerken nelere dikkat ediyorsunuz?
- 11- Bireysel Ses Eğitimi derslerinde, öğrencilerinizin en çok zorlandıkları konular nelerdir?
- 12- Öğrencilerin Bireysel Ses Eğitimi derslerinde daha başarılı olabilmesi için sizce nelere dikkat etmeleri gerekir?
- 13- Bireysel Ses Eğitimi dersi alan öğrencileriniz için okul içinde ve dışında etkinlikler düzenliyor musunuz?(konser, dinleti vb.)

14- Derslerinizde bir kitap takip ediyor musunuz? Eğer ediyorsanız bu kitap, Bireysel Ses Eğitimi dersi için sizce ne kadar yeterlidir?

15- Bireysel Ses Eğitimi derslerinde öğrencilerin karşılaştıkları zorluklarla ilgili olarak eklemek istedikleriniz var mı? Lütfen belirtiniz.

Anadolu Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri Bireysel Ses Eğitimi Dersi Öğretim Programı

BİREYSEL SES EĞİTİMİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

12. SINIF

ÜNİTE	KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
SESİN OLUŞUMU VE İNSAN SESİ	<p>Bu üniteyi tamamlayan öğrenciler;</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sesi oluşturan öğeleri fark eder. 2. İnsanda ses sistemini (harekete geçiren, titreşen ve yankılanan sistemleri) tanıır. 3. Sesin oluşumunda rol oynayan organları tanıır. 4. Bu organların sesin oluşumundaki rollerini sorgular. 5. Ses eğitiminin müzik eğitimindeki yerini belirler. 6. Ses türlerini ayırt eder. 	<p> Sınıf ortamında meydana gelen bir sesin nasıl oluştuğuna dikkat çekmek amacıyla her hangi bir kaynaktan ses elde edilir. Sesin; ses kaynağı, titreşim, hava, işitme organı aracılığıyla oluştuğuna vurgu yapılarak insanda ses sisteminin oluşumu açıklanır (1. ve 2. kazanımlar).</p> <p> İnsan ses sistemini oluşturan basit bir şema hazırlanır. Şema üzerinde sesin oluşumunda rol oynayan organlar bu organların rolleri belirlenir (2 - 4. kazanımlar).</p> <p> Öğrenciler, müzik eğitiminde ses eğitiminin yerini saptamaya yönelik araştırmaya yönlendirilir (5. kazanım).</p> <p> CD/VCD/DVD'den farklı ses türlerini içeren görsel sunum yapılarak (soprano, alto, tenor, bas vb.) ses türlerini ayırt etmeleri beklenir (6. kazanım).</p>	<p>[!] Öğrenciler dersin amacı kapsamında ses eğitimi türleri (şarkı söyleme, şan, konuşma eğitimi, toplu ses eğitimi) konusunda bilgilendirilir.</p> <p> 1. kazanım için Fizik öğretmeni ile işbirliği yapılarak öğrenciler, sesi oluşturan öğeler hakkında bilgilendirilir</p> <p> Biyoloji ders öğretmeniyle işbirliğine gidilerek, öğrenciler insanda ses istemi hakkında bilgilendirilir (3. ve 4. kazanımlar).</p> <p>[!] Sesin işleyiş özellikleri konusuna vurgu yapılır.</p> <p>[!] Öğrencilere, seslerinin oluşumu sırasında ses sistemini fark etmelerine ilişkin uyarı yapılır (4. kazanım)</p> <p>[!] Sahnelenen bir operaya gitmeleri ve eserde yer alan ses grupları ve eser ile ilgili gözlem yapmaları ve rapor hazırlamaları istenebilir.</p> <p>[!] Öğrenciler, ses türlerini temsil eden öncü sanatçıların hayat öykülerini izlemeye teşvik edilir.</p>

 Sınıf-okul içi etkinlik
[!] Uyarı

 Okul dışı etkinlik
 İnceleme gezisi

 Ders içi ilişkilendirme
 Ölçme ve değerlendirme

 Diğer derslerle ilişkilendirme

ÜNİTE	KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
SESİN OLUŞUMU VE İNSAN SESİ	<p>7. Ses oluşumunu sağlayan organların mutasyon dönemindeki değişim, gelişim ve işleyişine bağlı olarak sesteki değişimi fark eder.</p> <p>8. Ses bozukluğuna neden olan etkenleri tanımlar.</p> <p>9. Ses bozukluğuna neden olan etkenlerden kaçınır.</p>	<p> Öğrencilerin sesindeki değişimlere ilişkin görüşleri alınır. Bu değişimin kaynağının mutasyonla bağlantısı kurularak tartışılır (7. kazanım).</p> <p> / Öğrenciler, ses bozukluğuna sebep olan etkenleri araştırmaya yönlendirilir. Araştırma sonucunda elde ettiği verileri kendi yaşamları ile ilişkilendirmeleri istenir (8. ve 9. kazanımlar).</p> <p> / Öğrenciler, ses bozukluğuna sebep olan etkenleri araştırmaya yönlendirilir. Öğrenciler on kişilik iki gruba ayrılır. Gruplardan birinin araştırma sonuçlarına göre elde ettikleri verilerden hareketle ses bozukluğuna neden olan etkenlere yönelik anket oluşturmaları sağlanır. Öğrenciler hazırladıkları anketi diğer gruba uygular. Anket sonuçları üzerinde tartışma ortamı açılır (8. ve 9. kazanımlar).</p>	<p>[!] Ses bozukluğuna neden olan etkenler ile bunlardan korunma yolları hakkında ses tedavi uzmanlarından (foniatrist) yararlanılabilir.</p> <p>[!] Bu dönemde seste karşılaşılan olumsuz durumlara dikkat çekilir.</p> <p>[!] Oluşturulan anketin uygulanması aşamasında öğrenciler uygun bir sınıf ortamında toplanır. Anket uygulanarak sonuçları değerlendirilir.</p> <p>[!] Anket, sınıfı üç gruba ayırarak (hazırlayan, uygulayan ve değerlendiren) okul çapında da uygulanabilir.</p> <p>[!] Bu ünite ile öğrencilerin dayanışma, hoşgörü, sevgi, saygı, sorumluluk ve disiplin değerlerine ulaşması beklenir.</p> <p>[!] Bu ünitenin sonunda öğrencilerin, ses sağlığını koruma becerisi kazanması beklenir.</p> <p> Bu ünite ile ilgili olarak ölçme ve değerlendirme çalışmalarında, sözlü sunum, görüşme ve öğrenci gözlem formundan yararlanılabilir.</p>

BİREYSEL SES EĞİTİMİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

12. SINIF

ÜNİTE	KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
SES EĞİTİMİ	<p>Bu üniteyi tamamlayan öğrenciler;</p> <ol style="list-style-type: none"> Sesini kullanırken vücudun doğru duruş pozisyonunu uygular. Sesi çıkarmak için gerekli havayı düzenleyen organları hatırlar. Konuşurken ve şarkı söylerken solunumunu denetlemeyi fark eder. Doğru solunum çalışmaları (diyafram, yan bel kasları ve akciğer alt uçları) yapar. Dış yumuşamanın (vücut yumuşaklığı) ses üretimi üzerindeki etkisini fark eder. Dış yumuşama alıştırmaları yapar. İç yumuşamanın ses üretimi üzerindeki etkisini fark eder. İç yumuşama alıştırmaları yapar. Sesini oluştururken (Fonasyon sırasında) gırtlak hareketlerini ve çalışmasını fark eder. Sesini soluk- ses bağlantılı olarak oluşturmayı fark ederek kullanır. 	<p>👁️ Görsel öğelerle ilişkilendirilerek doğru duruş çalışmaları yapılır (1. kazanım).</p> <p>👁️ Solunum organlarının çalışmaları hatırlatılarak, ses eğitiminde doğru solunum uygulamaları yaptırılır (2. ve 4. kazanımlar).</p> <p>👁️ Doğru solunuma dayalı doğru ses üretme çalışmaları yapılır (3. ve 4. kazanımlar).</p> <p>👁️ Solunumunu denetleyerek, tek ses üzerinde çeşitli hecelerle (na-ne ni-no-nu-ma-me... v.b) ve belirli vuruş sayılarında doğru ses üretme alıştırmaları yaptırılır (3, 4. ve 9. kazanım).</p> <p>👁️ Dış yumuşamayı sağlamak amacıyla dairesel boyun ve omuz hareketleri, esneme taklidi, gevşeme vb. bedensel hareketler yaptırılır (5 ve 6. kazanımlar).</p> <p>👁️ Öğrencilerin kendilerini mutlu ve huzurlu hissettikleri bir anı hayal etmeleri istenir. İç yumuşamayla sesine odaklanma arasında ilişki kurulur (7. ve 8. kazanımlar).</p> <p>👁️ İç ve dış yumuşamayı koruyarak doğru solunum ve yumuşak atakla soluk- ses bağlantılı çalışmalar yaptırılır (9. ve 10. kazanımlar).</p>	<p>↻ Bu ünite kapsamında yapılacak tüm çalışmalar (öncesinde) sırasında, insanda ses sistemi ile hareketlerine ilişkin bilgiler öğrencilere hatırlatılarak, tekrar tekrar doğru solunum ve doğru fonasyon çalışmaları yaptırılır.</p> <p>[!] Öğrencilerin müzik cümleleri ve eserlere yönelik seslendirmeleri kayıt edilir. İlerleyen zamanlarda daha önceki kayıtlar dinletilerek gelişmeleri fark ettirilmelidir.</p> <p>[!] 1. ve 6. kazanımlar ayna karşısında gerçekleştirilmelidir.</p> <p>↻ 10. kazanım, çalışmalarda 1, 3, 4, 5, 6 ve 9, kazanımlarla ilişkilendirilir.</p> <p>↻ <i>Alıştırma ve eser kapsamında yapılan tüm çalışmalarda 1-22. kazanımlar göz önünde bulundurulur.</i></p> <p>↻ Bir önceki ünite de sesin oluşumunu anlatan bilgilerden yararlanılır (2. kazanım).</p> <p>[!] İç yumuşamanın, kişinin düşünce yoluyla sinir sistemini rahatlatması olduğuna dikkat çekilir.</p> <p>[!] Öğrencilerin bireysel yapı özellikleri ile ses gelişim-değişim (mutasyon) özellikleri dikkatle izlenir, buna uygun doğru ses alıştırmaları ve şarkılar seçilir.</p>

ÜNİTE	KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
SES EĞİTİMİ	<p>11. Rezonans bölgelerini tanıtır.</p> <p>12. Sesini oluştururken doğru rezonans bölgelerini kullanmayı fark eder</p> <p>13. Rezonans bölgelerine yönelik ses alıştırmaları yapar.</p> <p>14. Diksiyon geliştirici alıştırmalar yapar.</p> <p>15. Artikülasyonu geliştirici alıştırmalar yapar.</p> <p>16. Sesini şarkıda ve konuşmada kullanırken sözleri doğru artikülasyonla oluşturmaya özen gösterir.</p>	<p> Rezonans bölgeleri ile işlevleri, görsel kaynaklardan tanımlanarak bu bölgeleri kendi beden yapılarında göstermeleri ve sesi rezonans bölgelerinden geçirirken hissettiklerini paylaşmaları istenir (11. ve 12. kazanımlar).</p> <p> Sesin yerine oturması ve rezonansın sağlanması için kapalı ağızla orta seslerde ses egzersizleri yapılır (13. kazanım).</p> <p> Bir sanatçının hayat hikâyesini konu alan bir paragraf okutularak diksiyonuna dikkat edilir. Diksiyona yönelik çene, dudak ve dil geliştirici alıştırmalar yapılır (14. kazanım).</p> <p> Artikülasyonu geliştirmeye yönelik olarak ünlü ve ünsüzlerle alıştırmalar yapılır (15. kazanım).</p> <p> Tekerlemeleri akıcı biçimde söyleme ve hızlı tempodaki şarkıların sözlerini doğru boğumlama çalışmaları yapılır (16. kazanım).</p>	<p>[!] Diksiyon, artikülasyon ve entonasyon çalışmalarını Düzeyine uygun bir okul şarkısı/ marş/ halk türküsü/ üzerinde uygulamaları sağlanır.</p> <p>[!] Öğrencilerde, varsa dil kusurlarının giderilmesi ile ilgili çalışmalar yapılır.</p> <p>[!] Diksiyon, artikülasyon ve entonasyon kavramları yeri geldikçe örneklerle açıklanır.</p> <p>[!] Kapalı ağızla seslerde M ve N ünsüzleriyle yapılan tınlama çalışmalarında fazla ses vermeden hafifçe tınlamaya özen gösterilir. Bu şekilde, ağız ve burun boşluklarında oluşan ve skala yükseldikçe alın boşluğuna geçen bir titreşim hissedilir. Bu çalışma sesin rezonans boşluklarına sağlıklı bir şekilde gönderilmesini sağlar (13. kazanım)</p> <p>[!] Konuşma çalışmalarında atasözleri ve şiirlerden de yararlanılabilir (14. ve 15. kazanımlar).</p> <p>☐ Türkçe dersi öğretmenleriyle ortak çalışma yapılabilir (14. ve 15. kazanımlar).</p> <p>[!] Öncelikle konuşma ve ses bütünlüğünü etkileyen (o, e, i) ünlüleri üzerinde çalışmalar yapılabilir. Ünlülerle birleşecek ünsüzlerin de sesi öne getirici ve tınlamayı kolaylaştırıcı ünsüzler olmasına özen göstermelidir (f, v, s, d, m, b) gibi (15. kazanım).</p>

ÜNİTE	KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
SES EĞİTİMİ	<p>17. Entonasyon geliştirici alıştırmalar yapar.</p> <p>18. Registre bölgelerini bedeninde hisseder.</p> <p>19. Sesini kullanırken (konuşmada ve şarkı söylemede) anatomik yapı özelliklerine göre doğru ve uygun Registre geçişleri (ses bölgeleri) oluşturur.</p> <p>20. Legato ve staccato söylemeyi geliştiren ses alıştırmalar yapar.</p> <p>21. Vibrato yapmayı geliştiren ses alıştırmalar yapar.</p> <p>22. Crescendo-decrescendo alıştırmalar yapar.</p>	<p> Majör gamın ilk üç sesi üzerinde ünlü ve ünsüz hecelerle kromatik ses çalışması yapılır (17. kazanım).</p> <p> Ses kırılmalarını ve geçiş sorununu önlemek üzere bir Registreden diğerine ‘crescendo’ ve ‘decrescendo’ alıştırmaları yapılır (18, 19. ve 22. kazanımlar).</p> <p> Legato, staccato, vibrato, crescendo ve decrescendo örneklerini içeren eserler dinletilir. Dinledikleri örnekler doğrultusunda öğretmen tarafından belirlenen eserler seslendirilir (20-22. kazanımlar).</p>	<p>[!] Çalışma yapılırken tonlar birbirine çok bağlı olmalıdır ve herhangi bir tonun üzerinde pürüzlenme, zorlanma olur veya ses iyi tınlamazsa geriye dönülerek aynı egzersiz yarım veya bir ton aşağıdan tekrar denenmelidir. Çalışma “u” ünlüyle başlanıp ardından diğer ünlü ünsüzlerle uygulanabilir. Egzersizi kolaylaştırmak için M, N veya S gibi tınlayan ünsüz harflerden faydalanılır (17. kazanım).</p> <p>[!] Geçiş tonu sorununa: pes, orta ve tiz ses Registrelere birbirleri ile kaynaştığı yerlerde rastlanabilir. Bu nedenle öğretmen, öğrencisinin her tonunu tekrar tekrar çeşitli ünlülerle denemelidir (18. ve 19. kazanımlar).</p> <p>Registre değişikliğinin gerçekleşeceği notaların önceden belirlenmesi, öğrencinin o seslerle karşılaştığında bir gerilim duymasına yol açabilir. Bu nedenle geçişleri öğrenciye hissettirmeden yaptırmak eğitimin ileriki basamakları için faydalı olacaktır (18. ve 19. kazanımlar).</p> <p>[!] 19 -22. kazanımlar için ses tekniğini geliştirici inici ve çıkıcı ses dizileri ve aralık çalışmaları yapılır.</p>

ÜNİTE	KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
SES EĞİTİMİ	23. Küçük müzik cümleleri ve eser üzerinde nüans alıştırmaları yapar.	<p> Farklı nüans örneklerini içeren müzik cümleleri ve eserler dinletilir. Nüansları uygulayacağı eserler seslendirilir (23. kazanım).</p> <p> Dinlediği eserin nüanslarını verilen bir nota örneği üzerinde yerleştirmesi istenir (23. kazanım).</p> <p> Ses eğitimi kapsamında edindiği kazanımları destekleyecek nitelikte opera/müzikal etkinliğe gidilir (1-23. kazanımlar).</p>	<p>[!] Küçük bir müzik cümlesi, önce mf söylenmeli sonra aynı teknik mp' ye dönüştürülmelidir. Ardından sesin soluktan kopmamasına özen göstererek mp' den veya mf' den mp' ye geçişler ve uygulamalar denenmelidir. Çalışmalar ilerledikçe çeşitli nüanslar uygulanabilir (23. kazanım).</p> <p>[!] Seçilen bu çalışmaların amacı sesi doğru kullanma alışkanlığı kazandırmak ve korunmasını öğretmek olduğu unutulmamalıdır.</p> <p>[!] Ses çalışmaları ve repertuar çalışmaları piyano eşliğinde yapılacaktır.</p> <p>[!] Küçük müzik ve konuşma cümlelerini, ses eğitiminde temel davranışlar olan doğru duruş, doğru solunum, doğru fonasyon, doğru rezonans ve doğru artikülasyonu eşgüdüm (koordinasyon) içinde gerçekleştirerek seslendirilir.</p> <p>[!] Bu ünite ile öğrencilerin dayanışma, hoşgörü, sevgi, saygı, duyarlılık, vatanseverlik, barış, estetik, sorumluluk, azim, disiplin, statü, özgüven, motivasyon değerlerine ulaşması beklenir.</p> <p>[!] Bu ünitenin sonunda öğrencilerin, ses sistemini oluşturan organ ve bölgeleri eşzamanlı ve uyumlu kullanma, konuşmada sesini doğru, güzel ve etkili kullanma, şarkı söylemede sesini doğru, güzel ve etkili kullanma, ses gelişim (mutasyon) döneminde uygun Registre geçişleri yapma, ses sağlığını koruma ve icra (yorumlama) becerisi kazanması beklenir.</p> <p> Bu ünite ile ilgili olarak ölçme ve değerlendirme çalışmalarında, öz değerlendirme, öğrenci gözlem, akran değerlendirme ve performans değerlendirme formundan yararlanılabilir.</p>

ÜNİTE	KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
REPERTUVAR	<p>Bu üniteyi tamamlayan öğrenciler;</p> <ol style="list-style-type: none"> Düzeyine uygun, okul şarkıları ve halk türkülerini seslendirir. Düzeyine uygun, kanon, iki sesli, üç sesli ve dört sesli eserleri küçük vokal grupları ile seslendirir. 	<p> Seslendirilecek olan türkütün hikâyesi okunur. Türkü, hikâyedeki anlatımı ortaya koyabilecek nitelikte seslendirilir (1. kazanım).</p> <p> Görsel-işitsel sunu yoluyla değişik türdeki eserlerin seslendirilişindeki farklılıkları tespit etmeleri sağlanır. Düzeyine uygun seslendirme çalışmaları yapılır (1- 4. kazanımlar).</p> <p> Kanon, iki sesli, üç sesli ve dört sesli eser örnekleri dinlenir/izlenir. Çalışılacak eser için ikili, üçlü, dördü vokal grupları oluşturularak eser seslendirilir (2. kazanım).</p> <p> / Öğrencilerle birlikte belirlenen, örneğin; “West Side Story” adlı müzikalden “Tonight” şarkısının yer aldığı sahne izletilir. İzlenen sahne üzerinde öğrencilerle saptamalarda bulunulur. Belirlenen hususlar doğrultusunda öğrencilerin izledikleri sahneyi canlandırmaları sağlanır (2. kazanım).</p>	<p>[!] 1-4. kazanımlar için öğrencilerin teknik düzeyleri göz önünde bulundurulmalıdır.</p> <p>[!] Çalışılacak eserlerin kayıtlarını araştırıp sınıf ortamına getirmeleri istenir.</p> <p>[!] 1. kazanım için Muammer Sun’un “Kır Çiçekleri-10 Türkü”, Saip Egüz’ün “Piyano Eşlikli Okul Şarkıları 1” ve “Piyano Eşlikli Halk Türküleri 1” kitaplarından faydalanılabilir.</p> <p>[!] Teknik açıdan ileri düzeyde olan öğrencilerle uygun lied’ler çalışılabilir.</p> <p>[!] Öğrencilerin üniversite yetenek sınavlarında faydalanılacakları nitelikte bir repertuvar oluşturmaları sağlanır.</p> <p> 1- 4. kazanımlar, Ses Eğitimi ünitesinin 1-22. kazanımları ile ilişkilendirilerek çalışılır.</p> <p> Repertuvardaki parçalar eserin karakterine uygun olarak seslendirilir. Repertuvar parçalarını dönemsel ve müziksel özelliklerine uygun seslendirirken Batı Müziği Tarihi, Batı Müziği Koro Eğitimi ve Türk Müziği Koro Eğitimi dersleriyle bağlantı kurulur.</p>

ÜNİTE	KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
REPERTUVAR	<p>3. Düzeyine uygun marşları seslendirir.</p> <p>4. Düzeyine uygun çalışma parçalarını seslendirir.</p>		<p>[!] 4. kazanım için Conccone, Panofka, Vaccai vb. kaynaklardan yararlanılır.</p> <p>[!] Öğrenciler, Türk ve Batı müziği eserlerinin sergilendiği konser vb. etkinlikleri takip etmeleri için yönlendirilir.</p> <p>[!] Solo ve ikili, üçlü, dördü ses grupları oluşturarak yapılan çalışmalar okul içi etkinliklerde sergilenebilir.</p> <p>[!] Bu ünite ile öğrencilerin dayanışma, hoşgörü, sevgi, saygı, duyarlılık, vatanseverlik, barış, estetik, sorumluluk, azim, disiplin, statü, özgüven, motivasyon değerlerine ulaşması beklenir.</p> <p>[!] Bu ünitenin sonunda öğrencilerin, ses sistemini oluşturan organ ve bölgeleri eşzamanlı ve uyumlu kullanma, konuşmada sesini doğru, güzel ve etkili kullanma, şarkı söylemede sesini doğru, güzel ve etkili kullanma, ses gelişim (mutasyon) döneminde uygun Registre geçişleri yapma, ses sağlığını koruma ve icra (yorumlama) becerisi kazanması beklenir.</p> <p>☞ Bu ünite ile ilgili olarak ölçme ve değerlendirme çalışmalarında, öz değerlendirme, öğrenci gözlem, akran değerlendirme ve performans değerlendirme formundan yararlanılabilir.</p>

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı:	Hasan MUSTAN		
Doğum Yeri:	Tarsus		
Doğum Tarihi:	02/12/1976		
Medeni Durumu:	Evli		
Öğrenim Durumu	Okulun Adı	Yer	Yıl
Derece	Cumhuriyet	Mersin	1987
İlköğretim	İlkokulu		
Ortaöğretim	Pirireis Ortaokulu	Mersin	1990
Lise	Atatürk Anadolu	Mersin	1995
	Teknik Lisesi		
Lisans	Selçuk Üniversitesi	Konya	2008
	Eğt. Fak.		
Yüksek Lisans	Selçuk Üniversitesi	Konya	2010
	Eğt.Bil.Ens.		
Becerileri:	Şarkı Söyleme, beste		
İlgi Alanları:	Bilgisayarda müzik yapımı, web tasarımı		
İş Deneyimi:	1 yıl Selçuk Üniversitesinde Saat ücretli olarak Bireysel Ses Eğitimi öğretmenliği, 1yıl Aksaray Anadolu Güzel Sanatlar Lisesinde görevlendirmeli olarak piyano öğretmenliği.		
Aldığı Ödüller:	Muhtelif teşekkür belgeleri		
Hakkımda bilgi almak için önerebileceğim şahıslar:	Ali Kerim Öner- ASÜ Arş.Gör		
Tel:	05368176864		
E-Posta:	hasanmustan@hotmail.com		
Adres	Hasas mah. 6605 sok. Sarıkaya apt. No:3/7 AKSARAY		